

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispvatio IX. De sumptione Sacramenti Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

Circa præseruationem à peccatis mortalibus, vt in ea non incidamus, conueniunt Theologi eam esse effectum Sacramenti Eucharistiae. Quod definitum est in Tridentino sess. 13. cap. 2. & significatur Ioann. 6. *Hic est panis de celo descendens, vt si quis ex ipso manducauerit, non moriatur.* & infra: *Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in æternum.* Et id constat ex eo, quod institutum est tamquam cibus & potus spiritualis; cibus autem & potus spiritualis in conseruationem, & in perseuerantiam in vita spirituali ordinantur; quæ peccatis mortalibus destruitur.

Sacramentum autè Eucharistiae causat ex opere operato præseruationem à mortalibus, quia eam causat ex institutione Christi, sed non causat illam

immediatè, sed tantum mediatis auxilijs efficacibus, quæ dignè sumenti conferuntur ex opere operato, quæ non semper sunt internæ inspirationis, quibus implemus præceptum positium, aut quibus retrahimur ab opere mortali contra præceptum negatiuum, sed aliquando sunt auxilia externæ protectionis, seu manutentionis Dei, quibus auferuntur occasiones peccandi mortaliter. Ita tamen confert dicta auxilia efficacia ex institutione Christi, vt non conferat illa infallibiliter, sed pro libito Dei: nihilominus sæpè ob Sacramentum Eucharistiae conferuntur auxilia efficacia ei, qui illud dignè suscepit, quæ non conferrentur si illud non suscepisset; de quo diximus Tractatu de Sacramentis in genere, Disputat. 111. Difficult. 111.

DISPUTATIO IX.

De sumptione Sacramenti Eucharistiae.

DIFFICULTAS I.

Utrum sumere Sacramentum Eucharistiae in statu peccati mortalis, sit peccatum mortale.

ONVENIUNT Catholici, accedere ad Sacramentum Eucharistiae, seu illud sumere in statu peccati mortalis, esse peccatum mortale: quod definitur in Tridentino sess. 13. can. 11. & significatur 1. ad Corinthios 11. *Quicumque manducauerit panem hunc, vel biberit Calicem Domini indigne, reus erit Corporis & Sanguinis Domini. Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit.* Et ratione probatur, quia qui sic accedit ad Sacramentum Eucharistiae, totam eius efficacitatem frustrat, totum fructum illius impediendo, in quo non leuis irreuerentia seu iniuria fit ipsi Sacramento, & auctori illius.

Vnde peccatum hoc est irreuerentia & sacrilegium contra virtutem religionis, à quo nullus excusatur ob solam difficultatem eliciendi contritionem, quando deficit copia Confessarii, etiamsi Missam celebrare teneatur, quia nemini, antequam ad altare accedat, est impossibile adhuc moraliter contritionem elicere, quia ex vna parte nemini deficit auxilium sufficiens ad contritionem peccatorum, quando venit in mentem obligatio eliciendi contritionem, vt generaliter aduertit Valquez 1. part. d. 95. cap. 5. siue auxilium illud sit immediatè sufficiens, siue tantum mediatè & remotè: & ex altera parte supponimus, vsque ad Communionem superesse non paruum tempus ad Communionem superesse non paruum tempus, vt absque nimia difficultate contritionem eliciat. Nihilominus si contingat, vt quis in altari existens recorderetur alicuius mortalis non confessi, & cuius non habuit neque habet contritionem, & quando recordatur, est aded propinquus Communioni, vt pro temporis angustijs nequeat moraliter, seu absque nimia difficultate ad contritionem excitari, nisi pro tempore aliquo aliquatè notabili, cum graui nota sui honoris,

ad eam eliciendam detineatur, tunc iste talis ab eo peccato excusabitur, communicando in eo malo statu, quia non est contra reuerentiam Sacramento debitam in eo statu accedere, ne notam grauem honoris incurrat.

Quod si obijcias, Peccatum mendacij nulla potest necessitate excusari: sed qui communicat in peccato mortali, peccat peccato mendacij; ergo nequit necessitate aliqua, adhuc vitandi notam grauem honoris, excusari à peccato communicandi in eo statu. Consequentia patet, & etiam Maior. Minor verò probatur, quia qui communicat, profitetur, & denotat se ea Communionem vniri Christo tamquam cibo spirituali, & reliquis membris Christi iustis tamquam conuiuijs spiritualibus, quod est falsum in eo qui communicat in peccato mortali, quia vnio cum Christo tamquam cum cibo, & cum alijs iustis tamquam cum conuiuijs, supponit vnionem communem per charitatem, quia vnio cum cibo spirituali non conuenit, nisi antea spiritualiter viuenti, & vnio cum conuiuijs spiritualibus non conuenit nisi viuentibus spiritualiter, & ei qui cum illis præsupponitur amicus. Respondemus, concedendo, mendacium nulla necessitate excusari, significare tamen falsum, adhuc scienter & contra mentem, absque animo significandi falsum, & decipiendi, quamuis sit contra veracitatem, si fiat absque rationabili causa; excusari tamen potest ex causa rationabili: in casu autem præsentis, quamuis supponamus, eum qui in peccato mortali communicat, significare falsum, quia tamen non communicat animo significandi falsum, & decipiendi, in quo ratio mendacij consistit, ideo ob dictam necessitatem potest à falsa significatione excusari, quamuis à mendacio nulla causa excusari potest. Est tamè discrimin inter res & voces, quoad significandum falsum absque animo significandi falsum, & decipiendi, quod in rebus facile contingit, medijs illis falsum significari, absque animo id significandi, & decipiendi; quia illis facile possumus vt animo seu intentione alterius finis, quam significandi, quia res possunt ad plures alios fines ordinari; in vocibus verò difficile admodum contingere illis significare falsum absque animo id significandi, & decipiendi.

D d

quia

quia difficile admodum est uti vocibus, & eas ordinare ad alium finem, quam ad significandum, quia difficile admodum est vsum vocum ad alium finem conducere, nisi ad significandum.

Obseruandum est Primò, quòd quamuis Sacerdos peccet mortaliter manducando Eucharistiam in statu mortalis peccati, non tamen eam in statu manibus aut osculo tangendo, quia in eo tactu, quamuis factò in statu mortalis peccati, nulla apparet irreuerentia saltè grauis, quia tactus iste non est Sacramentalis.

Obseruandum est Secundò, eum, qui intuitu reuerentiæ Sacramenti Eucharistiæ, prohibitus præcepto aliquo positio, adhuc humano, sumere Eucharistiam (ut prohibetur excommunicatus, & non ieiunus, & qui ob aliquod speciale peccatum prohibetur quasi indignus) eam sumit in statu mortalis, non committere duo peccata mortalia, sed vnum tantum numero: quia quamuis sumptio illa ex duobus titulis sit peccatum mortale, nempe, & quia est transgressio illius præcepti positiui, & quia est transgressio præcepti naturalis diuini non sumendi Eucharistiam in statu mortalis; nihilominus quia vterque iste titulus eodem modo opponitur religioni, quæ eodem modo est contra reuerentiam Sacramenti, idè est idem specie peccatum, & etiam est idem numero, quia non est vnde malitia numero multiplicetur, quia materia est eadem numero, & non respiciens diuersa extrinseca, imò nullum, quia est absoluta, nullum extrinsecum respiciens.

DIFFICULTAS II.

Virum peccatum mortale indignæ receptionis Eucharistiæ sit omnium peccatorum grauissimum.

Pro huius clariori resolutione supponimus, in malitia (in qua consistit ratio formalis peccati) esse duplicem perfectionem; vnâ essentialem, quæ desumitur ex ordine ad obiectum, & in indiuisibili consistit, ita ut ab ipso eodè manente, nullum prædicatum afferri possit, neque nouum illi addi; in quo sensu essentia rerum dicuntur esse sicut numeri; quia sicut addita aut ablata vnitatem à numero, variatur numerus secundum speciem, ita etiam addito aut ablato prædicato, essentia & species rerum variantur. Alteram accidentalem, quæ intra latitudinem essentialem crescit & decrescit quasi intensiue, ex augmento & decremento aut libertatis aut materiæ, aut obligationis virtutis, & ex eis desumitur; & secundum hanc perfectionem accidentalem attenditur in malitia ratio mortalis & venialis, & non secundum perfectionem essentialem. Vnde quia in his, quæ non mole magna sunt, idem est maius quòd perfectius, idè etiam in malitia est duplex maioritas seu grauitas & quantitas perfectionis, vna est essentialis, & secundum hanc peccatum est huius vel illius speciei; altera est accidentalis, & secundum hanc peccatum est mortale aut veniale, & secundum vtramque maioritatem seu grauitatem vnum peccatum potest esse maius seu grauius altero.

Hoc ergo supposito, certum est Primò, peccatum indignæ receptionis Eucharistiæ, per accidens, seu secundum grauitatem accidentalem,

posse esse grauius etiam peccatis quæ sunt contra Deum, ut peccato odij Dei, & blasphemia contra Deum, quia hæc posteriora peccata possunt esse tantum venialia ex paruitate seu leuitate deliberationis; & peccatum indignæ receptionis Eucharistiæ potest esse mortale, & secundum hanc grauitatem accidentalem peccatum hoc indignæ receptionis Eucharistiæ potest esse leuius, etiam peccatis quæ sunt contra puras creaturas, aut circa eas, ut peccato homicidij, & furti, & fornicationis, quia hæc possunt esse mortalia, & peccatum indignæ receptionis Eucharistiæ potest esse tantum veniale, si fiat ex parua seu imperfecta deliberatione.

Secundò certum est, peccata contra Deum commissa, ut peccatum odij & blasphemia, secundum grauitatem essentialem desumptam ex ordine ad obiectum ipsum, esse peccata grauiora peccato indignæ receptionis Eucharistiæ, quia peccata illa priora opponuntur virtutibus aut actibus essentialiter perfectioribus, quia peccatum odij Dei opponitur charitati virtuti Theologicæ, quæ essentialiter est perfectior virtute religionis, cui opponitur peccatum sacrilegij indignæ receptionis Eucharistiæ, & peccatum blasphemia Dei opponitur actui laudis Dei ad religionem pertinenti, qui essentialiter est perfectior actui reuerentiæ erga Eucharistiam, pertinente ad eandem virtutem religionis, cui etiam opponitur peccatum indignæ receptionis Eucharistiæ.

Peccatum ergo sacrilegij indignæ susceptionis Eucharistiæ essentialiter est grauius omnibus peccatis quæ sunt in puras creaturas, aut circa illas, ut furto, homicidio, sodomia, & alijs, quod docent S. Thomas & Caietanus quæst. 80. art. 5. Gabriel lect. 87. lit. H. Sotus in 4. dist. 12. quæst. 1. art. 5. Vasquez disp. 207. cap. 1. quia peccatum sacrilegij indignæ receptionis Eucharistiæ opponitur religioni, quæ est virtus perfectior & melior virtutibus moralibus, quibus opponuntur peccata omnia quæ sunt in puras creaturas, aut circa illas: & non solum est grauius dictis peccatis secundum rationem genericam, sed etiam secundum rationem specificam; quia secundum vtramque opponitur actui religionis perfectiori & honestiori secundum rationem genericam & specificam actibus, & omissionibus, quibus peccato in puras creaturas, aut circa illas opponuntur, quia est actus perfectioris virtutis.

Et non solum in præsentī casu, sed etiam generaliter credimus, nullam speciem contentam sub genere perfectiore, esse imperfectiorem specie contenta sub genere imperfectiore, sed semper esse perfectiorem; quia abique dubio in genere perfectiore differentia perfectiores continentur, & perfectiores ex eo extrahuntur & oppositum nulla ratione, nulloque exemplo exactè discussio ostendi potest. Ob quod nobis non probatur id in quod inclinatur Suarez disp. 66. sect. 2. nempe, peccatum indignæ receptionis Eucharistiæ, quamuis secundum rationem genericam sit grauius peccato circa puras creaturas, non tamen secundum rationem specificam, quod etiam indicat Durandus in 4. dist. 9. q. 4. n. 10. qui etiam in exemplo, quod ad id confirmandum adducit, fallitur manifestè, quia supponit, peccatum homicidij priuata personæ secundum rationem specificam esse grauius peccato contumeliæ in Principē, in quo Durandus aperte decipitur: quia contumelia Principi facta opponitur obiect-

obseruantia erga Superiores, quæ perfectior est quam iustitia, cui opponitur homicidium priuatæ personæ; ac proinde secundum rationem specifi- cam, & essentialiter, grauior est dicto homicidio, etiam si accidentaliter possit esse leuior, & digna minori pœna.

Ex dictis constat, peccatum indignæ receptionis Eucharistiæ simpliciter & absolute non esse om- nium peccatorum grauissimum: quia quamuis grauitate accidentaliter possit esse grauius peccatis in Deum, ex sua tamen specie & essentia est leuius illis, & consequenter, ceteris paribus, est illis le- uius, imò & leuius est essentialiter peccato sacrile- gij eorum qui crucifixerunt Christum, & peccato sacrilegij Iudæ qui eum vëdedit, quia homicidium Christi, & eius venditio, opponitur actui, aut omis- sioni perfectiori eo actu, cui opponitur indigna re- ceptio Christi in Eucharistia. Quando verò Pa- tres adeo exaggerant peccatū indignæ receptionis, ut illud comparent peccato crucifigentiū, & Iudæ, non id faciunt, quia sentiant, inter ea esse aequa- litatem, sed quia inter illa reperitur quædam imita- tio & proportio: quia sicut Iudas osculo tradidit Christum indignis & inimicis ipsius Christi, ita etiam peccator recipiendo Christum in Eucha- ristia, veluti quodam osculo tradit illud indigno & inimico ipsius Christi, eum sibi tradendo, & eum ore intra se recipiendo; & sicut qui Christum cru- cifixerunt, fuderunt sanguinem illius in suam per- niciem, ita etiā peccator indignè recipiendo Chri- stum quodam modo in sui mortem fundit San- guinem Christi.

Obseruandum est, peccatorem eò grauius pec- care sumendo Eucharistiam, quò in peiori statu il- lam sumit, siue quia in pluribus, siue quia in gra- uioribus peccatis illam sumit; quia qui in peiori statu sumit illam, eò indignius sumit, sicut sum- ptio est melior, quò in meliori statu fit, & digna ex opere operantis maiori augmento gratiæ & glo- riæ. Nihilominus nullus tenetur in confessione explicare numerum mortalium, in quorum statu Eucharistiam sumpsit (& multò minus eorum gra- uitatem) sed sufficit, si explicet se in statu peccati mortalis Eucharistiam sumpsisse, quia illam in sta- tu plurium sumere, non multiplicat numero pec- catum indignæ receptionis, imò non semper est circumstantia notabiliter aggrauans; & quando sit, non est necessariò in confessione explicanda.

DIFFICULTAS III.

Virum sumere Eucharistiam in peccato veniali sit peccatum.

Conueniunt Theologi, non esse mortale, su- mēre Eucharistiam in peccato veniali, siue habituali iam præterito, nondum remisso; siue actuali, quod tempore sumptionis cōmittitur: imò neque sumendo Eucharistiam sumptione veniali, ut quando fit ex inani gloria, quia quocumque & in quocumque veniali recipiendo Eucharistia, non cernitur fieri irreuerentia grauis Eucharistiæ.

Est tamen difficultas, An id sit peccatum venia- le nouum contra religionem, distinctum ab eo, quo aut in quo sumitur.

Recentiores nonnulli docent, sumere Eucha- ristiam in veniali factò, tempore ipsò sumptionis esse aliud peculiare & nouum peccatum veniale

sacrilegij contra religionē, quia eo peccato actuali impeditur maius augmentum gratiæ, quod Eucha- ristia caufaret, si in sumente esset feruor charitatis, qui eo peccato actuali impeditur. Imò addūt, com- mittere peccatum nouum sacrilegij eum, qui ha- bens peccata venialia præterita facta ex consuetu- dine, sumit Eucharistiam, & etiam eum, qui sumit illam habens conscientiam multis venialibus on- ratam (quæ intelligunt, quando sumitur Eucha- ristia absq; attritione illorum) quia qui vtrovis mo- do ex his duobus sumit Eucharistiam, & aliquo modo indignè sumit illam, & etiam impedit remis- sionem illorum, quæ fieret si haberet attritionem illorum.

Richardus verò in 4. dist. 9. art. 2. q. 1. Maior q. 1. Richardus. Sotus d. 12. q. 1. art. 4. Adrianus in 4. q. 1. de Eucha- Maiores. ristia, & Vasquez disp. 207. c. 2. docent non esse no- Sotus. uum peccatum veniale sacrilegij, sumere Eucha- Adrian. ristiam in peccato veniali, quamuis multiplici, & ex Vasquez. consuetudine factò, & quamuis actuali factò tem- pore sumptionis, imò quamuis factò sumptione ip- sa; & meritò: quia peccatū veniale, quamuis mul- tiplex, & ex consuetudine factū, & actuale, & sum- ptione ipsa Eucharistiæ commissum, non impedit principalem & primarium effectum Eucharistiæ, nempe augmentum gratiæ: ergo sumendo Eucha- ristiam in peccato veniali, quamuis multiplici, & ex consuetudine factò, & actuali, & sumptione ipsa commissò, nullum committitur nouum peccatum veniale sacrilegij. Antecedens patet. Consequentia autem probatur, quia præter irreuerentiam, quæ in impediendo effectum principalem & primarium Eucharistiæ reperitur, nullo fundamento ostendi potest, aliquam aliam reperiri: quia in primis nullo fundamento ostendi potest indignè sumi & irreue- renter positiuè, ex eo præcisè, quòd sumatur in ali- quo statu ex dictis, neque in omnibus simul dum sumatur in statu gratiæ. Deinde non sumitur indig- nè ex eo, quòd sumendo Eucharistiam in aliquo statu ex dictis, impediatur aliquis alius effectus Eucharistiæ distinctus à principali & primario, quia nō sumitur indignè ex eo, quòd sumatur Eu- charistia in multiplici veniali, & ex consuetudine factò absq; attritione, quia sic sumendo impediatur remissio illorum: quia etiā qui sumit Eucharistiam in peccato veniali præterito non remittit, & non fac- to ex consuetudine, absq; attritione illius, impedit eius remissionem, & tamen non peccat peccato ali- quo nouo sacrilegij, quia in eo statu sumit Eucha- ristiam, in quo omnes conueniunt; neque sumitur indignè, quia sumendo Eucharistiam in peccato actuali, quamuis commissò sumptione ipsa impe- diatur maius augmentum gratiæ, quod Eucharistia caufaret, si in sumente esset feruor charitatis, qui peccato actuali impeditur, aliàs quicūq; sumens Eucharistia peccaret ex defectu maximæ, aut sal- tē maioris dispositionis, quā posset habere, quam- uis absque veniali aliquo illam sumeret, quia non habendo maximam, aut saltem maiorem disposi- tionem, impederet maximū, aut saltem maius aug- mentum, quod Eucharistia sic disposito conferret.

Gennadius verò lib. de Ecclesiasticis dogmati- bus apud Augustinum l. 53. & refertur can. *Quoti- die*, de Cōsecratione dist. 2. dum ad sumptionē Eu- charistiæ exigit satisfactionem pro peccatis, quam- uis non capitalibus neque mortalibus, & mentem absque affectu committendi peccatum etiam non capitale & mortale, non exigit satisfactionem

D d 2

pro

pro peccatis venialibus, neque mentem absque affectu illa committendi, sed satisfactionem pro peccatis mortalibus non publicis, & mentem absque affectu illa committendi, ut ex contextu deducitur. Et Pseudo-Anselmus in illud 1. ad Corinthios 11. *Probet autem seipsum homo*, dum ait: *Indigne manducat & bibit, qui vel aliquid grane, vel multa lenia commisit peccata, & non est confessus*. Per leuia tantum intelligit peccata venialia, ex quibus efficitur vnum mortale (ut ex pluribus furtis parvis fit vnum, saltem quantum ad retentionem, aut non restitutionem) aliis ad sumptionem Eucharistiae exigeret confessionem venialium, quod nullus Theologus exigit.

DIFFICULTAS IV.

Vtrum existens in peccato mortali, teneatur Sacramentaliter confiteri ad sumptionem Eucharistiae.

Post Tridentinum negari nequit, ad sumptionem Eucharistiae, in eo qui peccauit mortaliter, necessariam esse confessionem Sacramentalem illius mortalis, quamvis ab eo iustificatus sit media contritione perfecta, quia sess. 13. cap. 7. & can. 11. id praecipit & statuit.

Est tamen difficultas, An in eo, qui peccauit mortaliter, ad sumptionem Eucharistiae ante Tridentinum & semper fuerit necessaria, seu sub praepcepto, confessio Sacramentalis peccati mortalis commissi.

Caietanus.

Caietanus (qui fuit ante Tridentinum) in Summa v. *Communio*, & in illud 1. ad Corinth. 11. *Probet autem seipsum homo*, & quaest. 80. art. 4. docet, nullum esse neque fuisse praepceptum praemittendi confessionem Sacramentalem mortalis ad sumptionem Eucharistiae; quod videtur tradidisse Chrysostomus Homilia 28. in dicta verba Pauli, *Probet autem seipsum homo*, & ex eis Caietanus suam sententiam probat; quia Paulus tantum exigit, ut homo seipsum probet, ergo non est necessarium quodd probetur a Confessario.

Reliqui vero Doctores docent, & merito, ante Tridentinum ab initio Ecclesiae Christianae fuisse necessariam, seu sub praepcepto, confessionem Sacramentalem mortalis ad sumptionem dignam Eucharistiae. Quod satis significat Tridentinum sess. 13. cap. 7. & can. 11. Et in primis fuisse necessariam ante Tridentinum, satis significat ipsum Concilium c. 7. dum loquens de praeparatione necessaria ad sumptionem Eucharistiae, & reuocans in memoriam verba illa Pauli 1. ad Corinth. 11. *Probet autem seipsum homo*, & illa appellans praepceptum, ait: *Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius peccati mortalis, quantumvis sibi contritus videatur, absque praemissa Sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat.* & can. 11. dum ait: *Et ne tantum Sacramentum indigne, atque ideo in mortem & condemnationem sumatur, statuit atque declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis grauat, quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessario praemittendam esse confessionem Sacramentalem.* In quibus locis aperte Tridentinum tradit, ante ipsum necessariam fuisse confessionem Sacramentalem mortalis ad sumptionem Eucharistiae, quia non tantum vitur verbo *statuit*, quo denotat se

praecipere; sed etiam verbo *declarat*, quo significat id quod ante ipsum erat; ac proinde declarare, illam fuisse necessariam, supponit eam necessariam fuisse ante declarationem.

Deinde dictam confessionem fuisse necessariam, seu sub praepcepto ad sumptionem Eucharistiae, non tantum ante Tridentinum, sed ab initio Ecclesiae & a tempore Pauli, exprimit ipsum Tridentinum cap. 7. dum verba illa Pauli, *Probet autem seipsum homo*, appellat praepceptum aut Pauli aut Christi, supponens, probationem fuisse praepceptam & necessariam a tempore aut Pauli aut Christi: & statim subdit, eam probationem debere esse per confessionem Sacramentalem. Tridentinum ergo sentit, a tempore aut Pauli aut Christi necessariam & praepceptam fuisse confessionem Sacramentalem mortalis ad sumptionem Eucharistiae. Vnde opinio Caietani post Tridentinum sustineri non potest.

Chrysostomus autem ubi supra non dixit, eum qui habet conscientiam mortalis, non teneri praemittere confessionem ad sumptionem Eucharistiae, sed tantum docuit, quemlibet posse sine testamento aliquid mortale, ut si inueniat commississe, illud Sacerdoti confiteatur, & in eo casu etiam probetur ab illo.

Quod vero homo seipsum probare debeat, quod verbis Pauli significatur, non tollit, etiam debere a Confessario probari. Ideo autem Paulus dixit, *Probet seipsum homo*, quia ipse homo prius debet examinare conscientiam suam, an commiserit aliquid mortale, ut si inueniat commississe, illud Sacerdoti confiteatur, & in eo casu etiam probetur ab illo.

Obseruandum est contra nonnullos, ut optimè Canus relect. de Poenitentia, par. 4. concl. 4. Azor. Can. 22. & Bonacina disp. 4. quaest. 6. punct. 1. eum qui sine confessione mortalis commissi sumit Eucharistiam, non peccare duplici peccato, vno omissionis confessionis, & altero commissionis sacrilegij indignae sumptionis Eucharistiae, sed vno tantum, nempe peccato commissionis sacrilegij indignae sumptionis; quia in hoc casu confessio Sacramentalis non obligat ratione sui, sed tantum ratione dignae sumptionis Eucharistiae: ubi autem vnum est propter aliud, ibi est vnum tantum. Et ob eandem rationem idem dicendum est de illo, qui absque contritione sumit Eucharistiam, quando confiteri non potest, quodd scilicet vno tantum peccato commissionis indignae sumptionis Eucharistiae peccet, & non duplici.

DIFFICULTAS V.

Vtrum praepceptum praemittendi confessionem mortalis ad sumptionem Eucharistiae, sit etiam diuinum, an tantum Ecclesiasticum.

Errum est, praepceptum hoc esse Ecclesiasticum, quia ad minus latum est a Tridentino sess. 13. c. 7. & can. 11. & ante ipsum fuit ad minus Ecclesiastica consuetudine introductum. Est tamen difficultas, An etiam sit diuinum.

Supponimus autem, non esse diuinum naturale, ortum ex natura ipsa Eucharistiae, & confessionis Sacramentalis, qua habent ex institutione diuina, absque

absque alia superaddita infusione diuina; quia Christus potuit vtrumque dictum Sacramentum, substantia vtriusque integra permanente, instituere absque obligatione confitendi ante sumptionem Eucharistiae.

Punctum ergo difficultatis in eo est, An dictum praeceptum ita sit Ecclesiasticum, vt etiam sit diuinum positiuum.

Palatius in 4. dist. 9. q. 10. Medina Cod. de Confess. q. 17. Annilla v. *Communio*, & Nauarrus in Init. de Penit. dist. 5. in 3. partem Glossae n. 31. & 32. docent, dictum praeceptum esse tantum Ecclesiasticum, Primò, quia praeceptum hoc continetur in illis verbis, *Probet autem se ipsum homo*. haec autem verba sunt Pauli, non Domini. Secundò, quia Tridentinum c. 7. praeceptum hoc appellat Pauli, non Domini, quia post mentionem Apostoli ait, *Quare reuocandum est in memoriam eius praeceptum*, vbi relatiuum eius ad Apostolum non ad Dominum refertur, tum quia, quamuis antea facta fuerit mentio Apostoli & Domini, tamen in verbis proprijs ipsius Tridentini non fuit facta mentio Domini, sed Apostoli; Domini autem tantum facta fuit mentio in verbis Pauli relatis à Tridentino, nempe, *non diuincans Corpus Domini*; imò relatis ante mentionem Apostoli: tum etiam, quia postquam Tridentinum dixit, *Reuocandum est in memoriam eius praeceptum*, illud statim & immediatè assignat, referens verba illa Pauli, *probet se ipsum homo*, in quibus praeceptum continetur: ait enim Tridentinum, *Quare reuocandum est in memoriam eius praeceptum*, *Probet se ipsum homo*.

Sotus verò in 4. dist. 12. q. 1. art. 4. Canus relect. de Penit. par. 5. Valquez disp. 207. cap. 4. Suarez disp. 66. sect. 3. Valentia disp. 6. q. 8. pun. 3. Couarruias in cap. *Alma mater*, 1. p. 8. 17. & Bonacina disp. 4. q. 6. pun. 1. docent, praeceptum praemittendi confessionem ante sumptionem Eucharistiae, ab eo qui peccauit mortaliter, non esse purè Ecclesiasticum, sed etiam esse diuinum positiuum, & meriti: quia dictum praeceptum in dictis verbis Pauli contentum, non fuit tunc latum à Paulo quando verba illa protulit, sed erat iam antea latum; ergo credendum est, latum fuisse à Christo, & nobis à Paulo traditum & explicatum, quia, iuxta Regulam Augustini lib. 4. de Baptismo cap. 14. praeceptum illud conijciatur esse diuinum, cuius non agnoscitur initium, si aliunde non conijciatur non fuisse latum à Deo. Quòd autem dictum praeceptum in verbis Pauli contentum, non fuerit tunc à Paulo latum, sed antea fuerit, ex eo probatur, quòd non fuit traditum à Paulo tamquam nouum, sed tamquam antiquum: quod Primò constat ex eo, quòd Paulus tradit probationem illam per confessionem tamquam medium antea vnicum & necessarium, vt quis dignè manducaret & biberet, vt ex contextu constat, quia postquam dixit, *Quicumque manducauerit panem hunc, vel biberit Calicem Domini indigne, reus erit Corporis & Sanguinis Domini*, immediate subdit: *Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de Calice bibat. Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit*. At si antea non fuisset praeceptum confessionis ad sumptionem Eucharistiae, non tradidisset probationem per confessionem tamquam medium vnicum & necessarium ad dignam sumptionem Eucharistiae, quia praeter confessionem erat contritio perfecta, qua peccator potuisset constitui in sta-

tu gratiae. Secundò idem constat ex eo, quòd Paulus reprehendebat Corinthios, quia absque probatione illa sumebant Eucharistiam, supponens fuisse transgressores illius praecepti, & ob id plures ex illis fuisse infirmos, moribundus, & alijs penalitatibus à Deo punitos.

Ad primam ergo rationem aduersariorum concedimus, in verbis illis Pauli contineri dictum praeceptum, sed non vt à Paulo latum, sed vt promulgatum & traditum. Ad secundam etiam concedimus, dictum praeceptum appellari à Tridentino Pauli, non quia à Paulo latum, sed quia ab ipso explicatum & promulgatum, sicut etiam lex vetus, quamuis diuina, etiam dicebatur Moysi, non quia fuerit à Moyse tantum, quam à legislatore lata, sed quia ab ipso promulgata fuit.

DIFFICULTAS VI.

Quando possit quis post mortale sumere Eucharistiam sine praëua confessione illius.

Conueniunt Theologi, praeceptum praemittendi confessionem mortalis ad sumendam Eucharistiam, quamuis etiam diuinum, non adeò strictè obligare in actu secundo, quin ob aliquam causam occurrentem eius obligatio in actu secundo (de qua est difficultas) aliquando cesset: quod expresse Tridentinum sess. 1. c. 7.

Est tamen difficultas in assignandis casibus, in quibus obligatio dicti praecepti cesset.

Casus ergo in quibus obligatio dicti praecepti cessat, & licitum est absque praëua confessione mortalis Eucharistiam sumere, habendo perfectam contritionem, qua fiat iustificatio ab illo, sunt plures, & deducendi ex doctrina, quam Tridentinum tradit sess. 13. c. 7. dum significat, id tunc esse licitum, quando deficit copia Confessarii, & simul vrget necessitas sumptionis Eucharistiae.

Circa prius, quod concurrere debet, vt peccator possit Eucharistiam sumere absque praëua confessione mortalis, sola perfecta contritio illius, obseruandum est, tunc non deheere copiam Confessarii, quamuis deficiat ille cui deuotius, & ille cui quis ordinariè cōfiteretur, si adit Sacerdos, qui possit saltem ex privilegio, aut aliter ex commissione absolueret ab omnibus peccatis penitentis, etiam in eo casu in quo penitens ob aliquam causam sufficientem excusatur ab integrè confitendo mortalia; quia etiam in eo casu peccator tenetur praemittere confessionem, quamuis non integram: & tunc deficere copiam Confessarii, quando peccator nulli potest confiteri, saltem absque graui nota infamiae, aut suspicionis peccati mortalis, vt potest contingere ei, qui iam accessit ad altare ad communicandum, si conuincatur ipsi administranti Eucharistiam, aut si discedat ex altari ad confitendum alteri: Iudicio autem prudentis relinquitur, quando Parochus celebraturus teneatur pro quaerendo Confessario adire oppidum vicinum, quia ad id tenetur, quando, habita ratione loci, & temporis, & personae, commodè potest adire, & tempore opportuno commodè redire; & non tenetur, quando nequit absque incommodo graui atque intolerabili.

Circa posterius plures sunt necessitates urgentes sumptionis Eucharistiae, quae, quantum est

ex se, sufficiunt ad excusandum à praemittenda confessione mortalis ad sumptionem Eucharistiae, quae ad duas generatim possunt reduci (excepto casu praeccepti diuini sumendi Eucharistiam post consecrationem factam, de quo Difficultate VII.) Prior est, quando est periculum mortis instantis, quia tunc potest quis Eucharistiam sumere absque praui confessione, si adsit Diaconus, qui possit illam administrare, ne absque Eucharistia ex hac vita discedat, in quo Theologi communiter conueniunt. Posterior est, quando absque graui nota infamiae aut suspitionis, aut absque prudente timore illius, nequit omiti sumptio Eucharistiae, quia etiam tunc sumi potest absque praui confessione, in quo Theologi conueniunt.

Sed quando possit prudenter timeri grauis nota infamiae aut suspitionis in non sumendo Eucharistiam, arbitrio prudentis relinquitur. Timeri autem potest prudenter, & non raro, Primò, quando urget obligatio vel consuetudo, absque obligatione communicandi, in Congregatione aliqua, quod attentis circumstantijs iudicandum est. Secundò, quando populum urget praecceptum audiendi Missam, & non est nisi vnus qui celebrare possit, praesertim si sit Parochus: in hoc autem casu potest, deficiente copia Confessarij, absque praui confessione celebrare, non vt populus audiat Missam, sed vt ipse non incurrat infamiam, neque suspitionem mortalis, quam posset Sacerdos incurere non celebrando.

Vnde ob concurrentiam duorum praedictorum, nempe inopiae Confessarij, & vrgentis necessitatis sumptionis Eucharistiae, ille qui coram alijs accedit ad altare ad communicandum, quamuis ibi recordetur alicuius mortalis, potest absque praui confessione illius communicare ob periculum infamiae aut suspitionis, cui est expositus si discedat & non comunicet, ob quod urget necessitas communicandi; aut si coniteatur Sacerdoti administranti Eucharistiam, vel si discedat vt alteri confiteatur, ob quod deficit copia Confessarij: quia ex vna parte ex obiecto expositus est periculo dicti damni, & ex altera non discernit se esse liberum à dicto periculo, vt supponimus; quia si id discerneret, non posset absque praui confessione communicare. Et ob hanc rationem, qui accedens ad altare pro temporis angustijs nequit prudenter discernere, an ex discessu ab altari, vel ex confessione in eo facienda, incursum sit notam aliquam grauem, an non, tunc potest absque praui confessione Eucharistiam sumere, quia scilicet ex obiecto est expositus periculo dicti damni, & ex altera non discernit se esse liberum ab eo periculo. Et ob eandem rationem administrans Eucharistiam, dum non discernit prudenter, eum, qui accedit petens confessionem, esse liberum à dicto periculo ex discessu, aut ex confessione facienda, potest illi administrare Eucharistiam, non audiendo confessionem. Et idem ob eandem rationem dicendum est de Sacerdote, qui vadens vestitus ad altare, aut iam in altari existens, recordatur alicuius mortalis, quòd scilicet non teneatur regredi aut discedere adhuc ante consecrationem, neque vocare Confessarium, nisi quando discernit prudenter se esse liberum à dicto periculo, quamuis regrediat, aut discedat, aut Confessarium vocet. Et idem dicendum est in casu, in quo Sacerdos vadens ad altare, aut in eo existens, recordatur excommunicationis, aut fra-

ctionis ieiunij ad communicandum requisitum, aut alius impedimenti ad id.

Ad hanc autem posteriorem vrgentem necessitatem communicandi ob vitandam notam infamiae aut suspitionis, & ad priorem, ne quis discedat vita absque Eucharistia ob mortem instantem, reduci possunt omnes casus vrgentis necessitatis sumptionis Eucharistiae: quia casus ille communicandi absque praui confessione ad vitandum scandalum verum (non ob vitandam admirationem, aut occasionem loquelae) quod ex non communicando posset oriri, reduci ad vrgentem necessitatem communicandi ob vitandam notam infamiae aut suspitionis: quia si tunc potest quis absque praui confessione communicare ob vitandum scandalum, quod non communicando daret, idè est, vt euitet dictam notam, quam non communicando incurreret, & non est vt euitet scandalum, quia istud est falsum, ob quod, siue sit pusillorum peccantium ex passione vel ex ignorantia, siue sit Phariseorum peccantium ex malitia, non est omitendum praecceptum aliquod, & in praesentiarum non est omitendum praecceptum confitendi mortale ad dignè communicandum, à quo quis aliàs non excusatur ob vitandam dictam notam, aut aliter.

Et ad communicandum absque praui confessione, quando deficit Confessarius, non sufficit, vt quidam volunt, magna aliqua deuotio illius qui desiderat communicare, neque occurrentia alicuius festiuitatis, in qua solitus est communicare; quia neutra ex his est vera necessitas sumendi Eucharistiam, quam Tridentinum requirit, neque quae sufficiat ad excusandum à praeccepto confitendi mortale ad sumendam Eucharistiam.

DIFFICULTAS VII.

Virum qui sumpsit Eucharistiam absque praui confessione mortalis, teneatur confiteri quam primum possit.

Difficultas hæc procedit & de Sacerdote celebrante, & de laico communicante, cuius nomine etiam comprehenditur Sacerdos laice communicans.

Circa Sacerdotem celebrantem conueniunt Primò Theologi, eum qui conscius mortalis, non habens copiam Confessarij, & vrgente necessitate celebrandi, absque praui confessione celebrat, teneri, quam primum oblata opportunitate post celebrationem possit, ad confitendum, vt constat ex Tridentino sess. 13. c. 7. in fine.

Secundò conueniunt communiter Theologi, praecceptum hoc, quo Sacerdos in casu dicto tenetur ad confitendum post celebrationem, quam primum possit, non esse diuinum, quia id nullo fundamento constat, sed tantum esse Ecclesiasticum, & non esse antiquius Concilio Tridentino, quia id nullo fundamento conijci potest, sed esse nouum à Tridentino in eo loco nouiter latum. Quod verbum *confiteatur* planè indicat, quamuis non sit verbum praecipendi, neque æquiualens, quia id non semper est necessarium; sed aliquando iustificat verbum modi imperatiui, praesertim quando ab initio sic fuit intellectum, sicut verè fuit verbum istud. Et quamuis praecceptum hoc sit tantum Ecclesiasticum,

fasticium, obligat tamen ad confessionem peccati mortalis interioris, quia determinat & modificat, quoad tempus, praeceptum diuinum confessionis, obligans ad confessionem omnium mortalium etiam interiorum, quod Ecclesia non facit ex potestate ordinaria, sed ex peculiari, quam habet ad determinandum & modificandum praeceptum diuinum, quod non fuit pro determinato tempore latum.

Et quia praeceptum hoc Ecclesiasticum tantum fuit latum pro celebrantibus, qui conficij mortalis, & non habentes copiam Confessarij, & urgente necessitate, celebrant absque prauia confessione; ideo qui celebrant absque conscientia mortalis, quamvis post celebrationem recorderetur mortalis ante celebrationem commissi, non tenetur eo praecepto, neque qui celebrant conscientis mortalis, si erat copia Confessarij, aut si non urgebat necessitas celebrandi, quia nec instabat mors, nec erat periculum alicuius grauis notae. At si, dum celebrat, ante assumptionem Eucharistiae recorderetur, & fiat conscientis mortalis antea vel tunc commissi, & nequeat tunc confiteri absque graui nota, neque desistere a celebrando, aut ob periculum grauis notae, aut quia iam consecrauit, tenetur post celebrationem quam primum confiteri, quia tunc sumit Eucharistiam absque confessione ob urgentem necessitatem sumendi illam, ne scilicet notam incurrat, aut quia iam consecrauit, & quia caret copia Confessarij, quia nulli confiteri potest absque dicta nota.

Circa laicum communicantem Nauarrus in Summa cap. 2. num. 10. docet, etiam laicum conscientis mortalis, absque prauia confessione communicantem, quando defuit Confessarius, & fuit necessitas urgens communicandi, teneri post Communionem, quam primum possit, ad confitendum; quia quamvis Tridentinum id non expresse de laico, id etiam absque dubio voluit, & id absque dubio responderet, si de eo interrogaretur.

Vasquez verò disp. 208. n. 23. Suarez disp. 66. sect. 7. Egidius quaest. 80. art. 4. in fine. Reginaldus lib. 29. num. 110. & Bonacina disp. 4. quaest. 6. punct. 1. docent, laicum non teneri dicto praecepto, & merito: quia Tridentinum id tantum praecepit Sacerdotibus celebrantibus, ut patet ex contextu; & absque dubio id noluit laicis praecipere, ut conijci potest ex eo, quod postquam generatim dixit, omnes conscientis mortalis teneri ad confessionem ante Communionem, peculiariter Sacerdotibus, in casu dicto celebrantibus absque prauia confessione, praecepit, statim quam primum possint confiteri: id autem eis peculiariter praecipit, quia eis frequentius accidit celebrandum accedere absque prauia confessione in dictis casibus; unde Tridentinum interrogatum negatiue responderet.

DIFFICULTAS VIII.

Vtrum minister administrans Eucharistiam indigno, vnum tantum peccatum committat.

Conueniunt Theologi, ministrum, qui absque causa excusante scienter administrat Eucharistiam indigno, peccare mortaliter peccato sacrilegij, quia facit contra reuerentiam Eucharistiae

debitam: & id est, quando sic administrat quodlibet aliud Sacramentum.

Est tamen difficultas, An peccet vno tantum peccato, an duplici.

Recentiores nonnulli docent, eum peccare duplici peccato sacrilegij; vno, quia ex se indignè administrat Eucharistiam, & altero, quia cooperatur peccato indignae susceptionis suscipientis Eucharistiam.

Vasquez verò d. 209. c. 1. docet, ministrum scienter administrantem Eucharistiam indigno (aut quodlibet aliud Sacramentum) vnum tantum peccatum sacrilegij committere, & merito: quia ex vna parte minister in casu dicto non aliter peccat, nisi quia Eucharistiam ministrat indigno, efficiendo aliquid prauum ad indignam susceptionem illius, in quo male tractat Eucharistiam; & ex altera parte ex eo praecise, quod sic concurrat & cooperetur cum indigno ad indignam susceptionem, non imputatur illi peccatum indignè suscipientis, neque ei tribuitur, quia non est causa peccati suscipientis, quia non est causa susceptionis; quia neque physica, ut patet; neque moralis, quia non inducit neque suadet suscipienti ad id, ut potest non suadere, & supponimus, sed tantum cooperatur, & non confusciendo, sicut cooperantur ad tractionem nauis qui eam simul trahunt, sed tantum dando, & efficiendo id sine quo alter non susciperet indignè, in quo ipse non peccat peccato susceptionis suscipientis, sed tantum proprio peccato administrationis factae indigno. Ergo administrans Eucharistiam indigno (aut quodlibet aliud Sacramentum) vno tantum peccato sacrilegij peccat indignae administrationis, & non etiam peccato indignae susceptionis, quia non aliter peccat, nisi quia administrat indigno, & hoc tantum modo adiuuat & cooperatur indignae susceptioni, & non aliter. Ex quo constat ad rationem aduersariorum.

Addimus contra Vasquez, ministrum, qui non tantum administrat Sacramentum indigno, sed eum etiam inducit ad id, non solum peccare peccato indignae administrationis, sed etiam peccare peccato indignae susceptionis, quo indignè suscipiens peccat, quia est causa indignae susceptionis illius. Eodem modo eum, qui inducit feminam ad fornicationem cum ipso, non solum peccare peccato propriae fornicationis, sed etiam peccato fornicationis feminae ab ipso inducuae: quando verò non inducit, sed tantum fornicatur cum illa, vno tantum peccato fornicationis peccare, quia ipse non est causa actionis feminae, quia non physica, ut patet; neque moralis, quia eam non inuitat, etiam si cooperetur cum illa, efficiendo actum necessarium comitantem actionem feminae, & sine quo actio feminae non esset.

Addimus secundò contra Vasquez, ut optime Suarez disp. 63. sect. 1. ministrum in peccato mortali se ipsum communicantem, ad minus duo peccata sacrilegij committere, vnum indignae administrationis, quia in peccato mortali administrat (quod tantum est veniale, ut diximus Tractatu de Sacramentis in genere, Disp. 14. Diffic. ix.) alterum indignae susceptionis (quod est mortale) quia in eo statu suscipit Eucharistiam, quae sunt duo distincta, imò & in specie, & neutrum est peccatum ratione alterius, seu malitia desumpta ab altero, sed vtrumque ratione sui: imò etiam peccat alio tertio peccato mortali sacrilegij, quia sibi indignè Eucharistiam administrat.

Obseruandum tamen est, præceptum administrandi Eucharistiam & alia Sacramenta digno, quamuis sit diuinum naturale, imò & negatiuum (quidquid Suarez dicat) quia contra illud peccatur nō omittendo reuerentiam debitam seu actum reuerentiae debite, sed committendo, & efficiendo actum irreuerentiae, nempe indignè tractando & conferendo Sacramenta; ita tamen obligare, ut aliqua rationabili causa possit minister à peccato contra illud peccatum excusari, ut postea dicemus, eo modo quo aliqua præcepta naturalia negatiua aliquando nō obligant, deficiente aliqua circumstantia requisita, ut obligent; quia non omnia obligant circa materiam absolute (ut obligat præceptum non mentiendi) sed circa materiam aliquibus circumstantiis vestitam & determinatam, quibus deficientibus, aut earum aliqua, cessat eorum obligatio, quamuis nulla deficiente, obligent semper & pro semper; ut præceptum non occidendi hominem, quod ita obligat, ut in defensionem propriam, aut Deo concedente facultatem, non obliget; & præceptum non auferendi alienum inuito domino particulari, non obligat Deo dante facultate ad id.

DIFFICULTAS IX.

Utrum peccatori occulto, petenti publice Eucharistiam, sit deneganda.

Conueniunt Theologi, peccatori occulto publice petenti Eucharistiam, nō esse denegandam, quia in hoc euentu occurrunt duo præcepta, vnum iustitiae, non infamandi proximum, ipsi publice negando Eucharistiam: alterum religionis, non administrandi Sacramentum indigno. Ex his autem duobus, quorum vnum tantum potest in euentu seruari, præceptum iustitiae strictius & firmitus obligat, quam alterum religionis; ergo peccatori occulto non est publice deneganda Eucharistia, ne infametur, sed ipsi, quamuis indigno, administranda est. Quod autem præceptum iustitiae non infamandi proximum, strictius obliget quam præceptum religionis non administrandi Sacramentum indigno, probatur: quia sicut obligatio misericordiae, qua subuenitur miseria proximi, praefertur obligationi religionis, qua Deo sacrificium offertur, iuxta illud Olee 6. *Misericordiam volo, non sacrificium.* quia sacrificium non offertur Deo ob ipsius vtilitatem, sed ob nostram, & ob id cessat obligatio religionis, vrgente miseria proximi, ut huic subueniatur; ita etiam obligatio iustitiae non infamandi proximum, praefertenda est obligationi non administrandi Sacramentum indigno: quia Deus voluit & instituit Sacramentorum administrationem in vtilitatem nostram, nō in suam; & ob id non indignè Sacramentū tractatur, quando administratur indigno, ne infametur; quia in eius vtilitatem institutum est, & non Dei.

Quod si obiecias, Primò: Ex duobus malis, quae ita occurrunt, ut necessarium sit alterum eorum eligere, eligendum est quod est minus; sed infamare proximum in casu dicto est minus malū, quam administrare Sacramentum indigno, quia illud opponitur iustitiae, quae est minor virtus quam religio, cui opponitur administrare Sacramentum indigno; ergo. Respondemus, dictam regulam, eligendi minus malum contra minorem virtutem, intelligendam esse, quando ex parte obiecti vtrius-

que præcepti, aut vtriusque virtutis, nulla deest circumstantia pro obligatione alicuius ipsorum, sed ex solo occurru tollitur obligatio alterius, ut contingit, quando quis est dubius de valore matrimonij, in quo casu debet reddere petenti, eligendo id quod fortasse est contra castitatem; ne negando debitam, faciat contra iustitiam, quae est melior castitate; quia in hoc casu nulla deest circumstantia necessaria ex parte obiecti, ut vtrumque præceptum obliget, sed ex solo occurru vtriusque eligit quod minus est. In nostro verò casu non ita contingit; quia ex parte obiecti præcepti non administrandi Sacramentum indigno, & non cooperandi cū illo ad indignam receptionem, deest circumstantia, nempe carentia illationis damni proximo, ex cuius defectu cessat obligatio illius. Quia ne damnum, adhuc temporale famae contra iustitiam, inferatur proximo, ipsi publice negando Sacramentum, quod in eius vtilitatem institutum est, nulla sit irreuerentia Sacramento, administrando illud indigno, & cum eo cooperando ad indignam receptionem; licet quando proximo in extrema necessitate administratur Baptismus ab eo qui est in peccato mortali, & moraliter nequit disponi ad iustificationem, quia vrget periculum mortis baptizandi, nulla inferatur irreuerentia Baptismo, quia institutus est in remedium hominū, & tunc non potest proximo subueniri, nisi minister illud administret in statu peccati.

Quod si obiecias Secundò: Si quis habeat apud se ensem alterius depositum, & sciat dominū ensis eum petere ut se ipsum occidat, nequit depositarius illum reddere domino, ut euitet mortem corporalem domino, quamuis ipsi domino ex negatione ensis aliquando sequatur infamia; ergo peccatori petenti Eucharistiam reddi nequit, saltem ut euitetur mors spiritualis ipsius, quae est maioris considerationis quam corporalis. Respondemus, concedendo Antecedens, & negando Consequentiam, ob discrimen inter damnum spirituale & corporale, quod damnum spirituale, quia est generale, consequens ad violationem cuiuscumque virtutis & præcepti, non est ratione sui contra aliquam virtutem, neque contra aliquod præceptum; & ideo qui peccando grauitur se ipsum spiritualiter occidit, non peccat, quia se ipsum spiritualiter occidit, neque aliud peccatum committit, nisi illud ex quo mors spiritualis oritur: quia ex eo quod seipsum occidit spiritualiter, non facit contra aliquam peculiarem virtutem, nec contra aliquod peculiare præceptum; & qui alterum inducit & inuitat ad peccatum aliquod graue quo spiritualiter occiditur, non peccat nisi eo peccato ad quod prouocat, quia est causa moralis illius peccati, & non quia illum spiritualiter occidit. Damnum verò corporale, quia non est generale, est contra aliquam peculiarem virtutem, aut iustitiam, aut misericordiam, aut fortitudinis, & est præceptum peculiare fortitudinis vitandi mortem propriam, nisi quando ad non vitandam illam est rationalis causa. Quia ergo præceptum vitandi mortem corporalem proximi, cuiuscumque virtutis sit, ceteris paribus, strictius obligat, quam præceptum reddendi depositum illi, & illum non infamandi, ideo in casu obiectionis non est reddendus ensis domino, quamuis ipsi sequatur infamia, ut eius mors corporalis videretur in nostro verò casu Eucharistia non est deneganda peccatori occulto eam publice petenti, ne infametur, ob rationem dictā, nulla habita ratione damni spiritualis, quia

quia hoc ratione sui non est contra aliquam peculiarem virtutem, neque contra aliquod peculiare præceptum; & ideo præceptum non administrandi Sacramentum indigno, non occurrit cum præcepto aliquo vitandi mortem spirituales proximi indignè sumentis Sacramentum, sed cum præcepto non infamandi illum, quod debet illi præferri, ob rationem dictam: præceptum verò reddendi enssem domino, & ipsum non infamandi, occurrit cum præcepto vitandi mortem corporalem ipsius, quod debet illis præferri.

Quod si obijcias Tertio: Minister potest cōferre peccatori occulto hostiam non consecratam, & hoc modo famam illius illeſam ſeruare, & nullam irreuerentiam irrogare Sacramento, ergo id debet facere, & non conferre Eucharistiam. Respondemus, præterquam quod id non potest semper fieri, & ideo tunc minister debeat illi Hostiam consecratam conferre, quamvis id posset fieri, non esset licitum id facere ipso peccatore ignorante, imò neque ipso ſciente & consentiente, quia fictio semper est illicita, & in Sacramentis valde pernicioſa & execranda, vt dixit Innocentius III. in cap. *De homine*, de Celebratione Miſſarum.

DIFFICULTAS X.

Utrum peccatori occulto, occultè petenti Eucharistiam, sit etiam deneganda.

Conueniunt Theologi, occulto peccatori occultè petenti Eucharistiam, denegandam esse à ministro, cui non conuenit ex officio Sacramenta administrare, quia tunc nulla adest causa ob quam Sacerdos non Parochus excusetur ab obligatione præcepti non administrandi Eucharistiā indigno, quia tunc neque peccator infamatur, quia ipsi ita negatur Eucharistia, vt nullus sit testis apud quem possit nouiter infamari, vel tantum est vnus aut alter, qui peccatum illius etiam agnoscat: neque illi sit iniuria aliqua contra ius aliquod, quod habeat vt ipsi Eucharistia conferatur, quia nullum habet vt sibi conferatur à Sacerdote non Parocho.

Est tamen difficultas, An neganda sit à ministro, cui ex officio incumbit Sacramenta administrare, nempe à proprio Parocho.

Sotus. Sotus in 4. dist. 12. q. 1. art. 6. docet, non esse illi negandam tempore obligationis Communionis, neque extra tempus obligationis (nisi quando frequenter petit) quia peccator habet ius petendi Eucharistiam à suo Pastore, præsertim tempore obligationis.

S. Thomas. S. Thomas verò in 4. dist. 9. art. 5. & reliqui Theologi docent, negandam esse illi Eucharistiam etiam tempore obligationis, & merito: quia peccator, dum est in statu peccati, non habet ius ad Eucharistiam, quia non est in statu requisito à Christo vt eam possit recipere; & credi non potest, Christum contulisse ius iustitiæ ad Sacramenta ei, qui non est in statu requisito ab ipso.

Addimus contra Alexandrum 4. par. quaest. 11. memb. 2. ar. 3. Durandum in 4. dist. 9. q. 1. Vasquez disp. 209. cap. 5. & contra plures alios, vt optime Adrianus Quodlib. 3. q. 3. Paludanus in 4. dist. 9. q. 4. art. 1. Gabriel q. 2. art. 3. dub. 1. Nauarrus c. 21. n. 55. Egidius q. 80. art. 6. n. 38. & plures alij, non esse negandam Eucharistiam dicto peccatori, si minister Eucharistiæ cognouerit statum peccato-

ris tantum in confessione Sacramentali, in qua cum non absoluit, etiam si nullus ad sit testis; non quia tunc peccator habeat ius ad Eucharistiam, sed ne negatione Eucharistiæ fiat illi confessio odiosa, quia facile suspicabitur, sibi negari Eucharistiam, quia ipse confessus fuit suum statum, quo irreuerentia irrogatur Sacramento confessionis, iuxta ea quæ diximus Tractatu de Penitentia, Disput. XI. Difficultate IX.

DIFFICULTAS XI.

Utrum peccatori publico, publicè petenti Eucharistiam, deneganda sit.

Conueniunt Theologi, publico peccatori non tantum quando occultè, sed etiam quando publicè petit Eucharistiam, denegandam esse, quia tunc nulla adest causa, ob quam minister excusetur ab obligatione non administrandi Eucharistiam indigno.

Est tamen difficultas, Quis dicatur & sit peccator publicus, ad hunc effectum vt ei sit etiam publicè deneganda Eucharistia.

Circa hanc rem, varijs modis dicendi omisis, dicendum est, vt optime Sotus in 4. dist. 12. q. 1. art. 6. & Vasquez disp. 209. cap. 2. vt peccatum aliquis sit & dicatur publicum ad effectum dictum, non sufficere infamiam ex indicijis ortam, sed requiri notorietatem peccati, siue per sententiam Iudicis, siue per confessionem ipsius in iudicio factam, siue per euidentiam facti seu peccati, quæ nulla possit tergiversatione celari. Quia sicut in cap. *Quæstium*, de Cohabitatione Clericorum & mulierum, dicitur, non sufficere infamiam, vt Miſſam Sacerdotis peccatoris audire nō possumus, sed requiri notitiam peccati aliquo ex tribus modis dictis; sic etiam non sufficit infamia peccati ex indicijis orta, ad negandam Eucharistiam, sed necessaria est, & sufficit notitia peccati aliquo modo ex dictis. Ratio autem huius est, quia quando tantum est dicta infamia, & non est notitia aliquo modo ex tribus dictis, peccator negatione Eucharistiæ ipsi facta læditur in sua fama, quia ea negatione publicè facta infamatur manifestè, & infamia ex indicijis habitā nondum est sufficienter infamatus, quia hæc infamia est maxime fallibilis. Quando verò adest notitia peccati aliquo modo ex tribus dictis, peccator ita est infamatus, vt negatione Eucharistiæ publica non lædatur in fama, quia notitia eā, vt pote publicā & moraliter certā, est publicè & moraliter certò infamatus. Est autem peccatum notorium euidentia facti, quando factum est coram maiori parte viciniae, in qua ad minus habitant decem: si tamen vicinia sit plurimorum, non requiritur quod fiat coram maiori parte, sed coram aliquibus; sicut quando fit in platea, ad arbitrium viri prudentis, attentis qualitate testium, tempore, & loco, vt diximus Tractatu de Excommunicatione. Disputatione 1. Difficultate 111.

Superest tamen difficultas, An quando peccator est publicus seu notorius in vno oppido, & non in alio, neganda sit illi Eucharistia in illo alio, in quo non est publicus seu notorius. Et non procedit, quando ex oppido, in quo est publicus, citò humano more deueniet notitia ad aliud, quia tunc absque dubio neganda est illi Eucharistia tamquam publico peccatori, quia tunc humano more nega-

negatione publica Eucharistiae non laeditur in fama: sed tantum procedit, quando creditur, quod non deueniet notitia, saltem citò, in illud aliud oppidum.

Resolutio huius difficultatis pendet ex resolutione alterius, an scilicet infamatus in vno loco possit infamari in alio, ad quem creditur non deuenturam infamiam, aut saltem non deuenturam citò: de qua re legi potest Lessius de Iustitia, cap. 2. dub. 13.

Circa hanc difficultatem, quia pars negatiua nobis verior videtur, quia ille habere videtur ius vt in illo alio loco non infametur, ideò consequenter credimus, peccatori publico sibi notorio in vno oppido, non posse publicè negari Eucharistiam in illo in quo est occultus, & creditur non citò publicandus, & multò minùs si creditur numquam publicandus, quia ea negatione publicè infamatur in oppido in quo aliàs aut non est infamandus, aut non est citò infamandus.

DIFFICULTAS XII.

Vtrum Eucharistia possit administrari alicui ad purgationem delicti, de quo est suspectus.

Ratio difficultatis pro parte affirmatiua desumitur ex Concilio Wormatiensi, quia ab ipso modus iste purgationis institutus est cap. 10. & refertur can. *Si Episcopo* 2. quæst. 5. vbi statuitur, quod si Episcopo aut Presbytero crimen aliquod imputetur, Missam celebret, & hoc modo de crimine obiecto innocentem se ostendat: & ab eodem in cap. 15. & refertur can. *Sapè*, præcipitur, quod intra Monasterium furum aliquod fieri contigerit, & auctor ipsius ignoretur, & Fratres ab hoc delicto purgandi sint; Missa celebretur, & singuli Fratres in ea Eucharistiam sumant, & hæc verba dicant, *Corpus Domini sit mihi ad probationem hodie.*

Nihilominus Doctores conueniunt (exceptis Adriano Quodlib. 3. art. 3. oppositum dicente, & Egidio quæst. 80. num. 39. id idem indicante) Eucharistiam nulli posse administrari ad purgationem delicti de quo est suspectus, & illud non fatetur.

Quo autem Iure id prohibitum sit, non est parum difficile. Quia in primis id non est prohibitum Iure naturali, quia ab homine suspecto ita potest extorqueri susceptio Eucharistiae, vt in ea susceptione non tentetur Deus, sed ita vt suspectus suscipiens Eucharistiam instar iurantis se habeat: quia potest sic sumi, vt sumptione ipsa iuret quodam genere iuramenti execratorij, quasi supra se innuocando potentiam Dei, vt Deus signo aliquo visibili ipsum puniat, si non sit innocens; in purgatione autem sic facta nullo modo tentatur Deus, quia id non est velle experiri potentiam Dei, sed profiteri veritatem, quia qui sic inuocat potentiam Dei, & sic iurat, vt Deus approbet quod iurat, non petit à Deo miraculum, quia Deus id videtur approbare nihil faciendo. Deinde id non est prohibitum Iure naturali diuino, quasi contra reuerentiam Eucharistiae efficiat minuter, si eam tribuat suspectis de crimine, quia verè non efficit contra illam, nisi quando suspicio est talis, vt nulla in contrarium admittatur probatio; & æqualeat manifesto cri-

mini: quia non est contra reuerentiam Eucharistiae ipsam tribuere leuiter & non certò suspectis, ne certò infametur, præsertim quod quis presumendus est bonus, dum firmiter non probatur malus. Rursus id non est prohibitum Iure diuino positiuo, quia de eo nullatenus constat. Tandem id non est prohibitum Iure aliquo humano scripto, quia nullibi id reperitur, etiam si in aliquibus Canonibus reperitur prohibita purgatio per aquam feruentem, & per ferrum candens, quatenus per eam tentatur Deus, & in ea absque sufficiente causa petitur à Deo, vt manifestò miraculo approbet innocentiam suspecti, quia in ea petitur, vt si suspectus de crimine sit innocens, nihil mali patiat ab aqua feruente, neque à ferro candente.

Dicta ergo purgatio mediâ collatione Eucharistiae, est prohibita Iure humano non scripto, sed desuetudine introducto, vt aduertunt Maior in 4. dist. 9. quæst. 4. & Vasquez disp. 210. cap. 3. quia eo ipso quod genus aliquod purgationis seu iudicij non est in vfu, est peregrinum: quod autem est peregrinum, est eo ipso illicitum, vt dicitur in cap. *Ex inarum*, de Purgatione canonica, illis verbis, *Quia verò peregrina iudicia sunt inhibita, purgationem quam præstuit, sufficere non putantes, &c.* Et meritò, quia eo ipso quod iudicium est peregrinum, est contra ordinem Iure scripto aut consuetudine præscriptum.

Ad rationem ergo difficultatis ex capitulis illis Concilij Wormatiensis (quod tantum fuit Prouinciale, & non approbatum à Romano Pontifice) desumptam respondemus, eâ tantum probari, dictam purgationem non fuisse Iure aliquo vniuersali prohibitam, & pro tempore aliquo in vfu fuisse in ea Prouincia; id tamen non tollit iam esse prohibitam Iure humano, vniuersali desuetudine introducto.

DIFFICULTAS XIII.

Vtrum pollutio impediatur sumptionem Eucharistiae.

Supponimus, pollutionem, quæ est peccatum mortale, ita impedire sumptionem Eucharistiae, vt nequeat absque præuia confessione sumi, vt generale est omnibus peccatis mortalibus; & pollutionem non esse mortalem, nisi quando est directè intentata, non verò quando tantum est indirectè intentata, seu in sua causa, id est quando adhibetur causa pollutionis, non intendendo pollutionem, sed aliud, quamuis sciatur ex ea causa futuram esse pollutionem, nisi quando causa non habet alium effectum, quam excitare ad pollutionem (qualis est actus libidinosus) vt dicimus Tractatu de Peccatis.

Hoc ergo supposito, difficultas est, An pollutio impediatur sumptionem Eucharistiae.

Conueniunt Doctores, pollutionem, quæ non est mortalis, quamuis in vigilia eueniat, & si fuerit, si præcedat Sacramentalis confessio illius, non impedire sumptionem Eucharistiae: quia ex vna parte pollutio non mortalis non auferit statum gratiæ, qui est sufficiens ad augmentum illius ad quod Eucharistia primariò & principaliter instituta fuit; & quamuis fuerit mortalis, si præcedat Sacramentalis confessio illius, non impedit statum gratiæ, quem Sacramentalis confessio potest con-

ferre: & ex altera parte nulla est prohibitio sumendi Eucharistiam post pollutionem non mortalem, neque post mortalem, si præcedat confessio illius, quia nulla est prohibitio positiva, quia de ea non constat; neque naturalis, quia ex nullo capite ostendi potest.

Quod si Primò obijcias Augustinū Serm. 244. de Tempore, vbi ait, post pollutionem, quæ nobis nolentibus accidit, non licere communicare, nisi elemosyna præcedat, imò & ieiunium; Respondemus, vt Vasquez quæst. 8. cap. 7. Augustinum loqui de pollutione quæ est peccatum veniale, & docere, quòd post eam non liceat communicare, sumpto non licere pro eo quod non est congruum seu decens, non verò pro eo quod est illicitum & peccatum.

Quod si Secundò obijcias Timotheum Alexandrinum in Responsis Canonicis, quæ habentur Tomo 6. Bibliothecæ Patrum, Respon. 3. vbi ait, pollutionem nocturnā impedire Communionem, & Respon. 5. & 13. vbi ait, coniugatos non posse sumere Eucharistiam eo die, quo simul cohabitauerint; Respondent nonnulli, in dictis locis non contineri prohibitionem, sed consilium non communicandi. Vasquez verò vbi supra credit, antiquitus fuisse legem aliquam vel vniuersalem, vel prouincialem, quæ post pollutionem, imò & tempore menstrui femina, prohibitum erat communicare, nisi post aliquot dies aut horas, vt in aliquibus canonibus indicatur, & id significasse Timotheum vbi supra: iam tamen dictam legem non vigere, quia opposita consuetudine sit abrogata.

Negari tamen non potest, esse optimum consilium, in Eucharistia reuerentiam, quando ad communicandum non vrget aliqua rationabilis causa, à Communione abstinere pro aliquo tempore post pollutionem, & post actum coniugalem, & quando adest menstruum, præsertim si post eos actus relinquatur aliqua carnis commotio, vel aliqua mentis euagatio circa eas res: non tamen est peccatum, adhuc veniale, quando adest menstruum, & post pollutionem, & post actum coniugalem absque dilatione communicare, etiam si pollutio fuerit mortalis, & actus coniugalis fuerit ex fine aut aliter factus mortalis, si ante Communionem præcedat confessio illius quod fuerit mortale, quia nulla adest prohibitio communicandi in dictis casibus, quia non est aliqua positiva, quia de ea non constat; neque naturalis, quia nullo sufficienti fundamento ostendi potest.

DIFFICULTAS XIV.

*Utrum cibus vel potus sumptus impediatur
sumptionem Eucharistie.*

Lutherani & Caluini in eo errore fuerant, vt existimauerint, ad sumptionem Eucharistie non esse necessarium ieiunium: & in eodem fuerunt aliqui antiquiores heretici, vt indicatur in Concilio Constantiensi sess. 13.

Conueniunt tamen Catholici, necessarium esse, & à multis annis necessarium fuisse ieiunium ad sumptionem Eucharistie, vt dicitur in Concilio Constantiensi sess. 13. in initio: quod etiam præcipitur & decernitur in pluribus alijs Concilijs, quæ referunt Suarez disp. 68. sect. 3. & Vasquez disp. 211. in quibus etiam fit mentio antiquissimæ

consuetudinis non sumendi Eucharistiam post fractionem ieiunij: imò fuisse à tempore Apostolorum, dicitur in VI. Synodo, can. 29. & à pluribus Patribus, quos referunt Suarez & Vasquez.

Præceptum autem hoc non sumendi Eucharistiam post fractionem ieiunij, non est diuinum, quia non constat Christum id præcepisse, imò conijcitur id non præcepisse, quia illam Apostolis post cœnam communem administravit; neque est naturale, vt patet, sed est Ecclesiasticum, à principio Ecclesie siue ab Apostolis expressè traditum, siue dicta consuetudine introductum, & sæpè in pluribus Concilijs confirmatum.

Sed obijcit Lutherus, Christum dedisse Apostolis Eucharistiam post cœnam. Respondemus, quòd quamuis fuerit conueniens, quòd Christus post cœnam à vita discessurus, in fine illius in signum amoris pro discessu Eucharistiam institueret, & eam Apostolis ministraret; tamen postea, causa hac cessante, conuenientius fuit, & est, vt nos ad Eucharistiam accedamus nullo cibo & potu communi præoccupati: & ideo id fuit vel ab Apostolis expressè præceptum, vel consuetudine introductum tamquam necessarium & præceptum.

Secundò obijcitur testimonium Chrysostomi Epistola ad Cyprianum Episcopum, in qua cum quidam ipsi obieciſſet, quòd non ieiunos ad Eucharistiam admitteret, respondet, etiam Christum post cœnam dedisse Apostolis Communionem; qua responsione significat, licitum esse post fractionem ieiunij Eucharistiam sumere. Respondemus, Chrysostomum prius negasse se id facere; deinde retulisse exemplum illud Christi, non vt significaret id esse licitum, sed vt extenuaret crimen sic accedendi ad Eucharistiam, ne putaretur nimis exectandum.

Tertio obijcitur illud Pauli 1. ad Corinthios cap. 11. *Si quis esurit, domi manducet.* vbi Paulus videtur admittere, quòd Corinthij iam pransi ad Ecclesiam venientes ad sumendam Eucharistiam. Respondemus, varijs solutionibus & expositionibus omisſis, Paulum verbis illis non admittere Corinthios iam pransos ad Eucharistiam sumendam, sed admonere, vt si qui præ fame non posset expectare communem cœnam, quæ post sumptionem Eucharistie erat in vsu apud illos pro omnibus qui Eucharistiam sumebant, adiret domum, & manducaret, vt ita expectare posset: erat enim apud Corinthios in vsu, in memoriam cœnæ Christi commune conuiuium, seu communem cœnam post sumptionem Eucharistie parari in Ecclesia omnibus qui Eucharistiam sumebant, ex cibis quos ipsi, præsertim diuites, ad id in Ecclesiam deferebant: plures tamen ex diuitibus, qui magnam ciborum & potus copiam deferebant, volebant pauperes ad cœnam expectare, quia cœna non poterat ita citò pro omnibus parari; & ideo vnusquisque, præsertim ex diuitibus, id quod in Ecclesiam detulerat, cœnare præsumebat, antequam omnes ad cœnandum conuenirent; ex quo schismata & dissensiones inter Corinthios oriebantur: quia pauperes alij, qui nihil ad cœnandum detulerant, non cœnabant, (ob quod rubore confundeantur) & ita cœna Dominica, seu Christi, à qua nullus, neque Iudas fuit exclusus, non recolatur. Paulus ergo in eo loco reprehendit Corinthios diuites, qui non expectantes pauperes, prius ante communem cœnam

Consilium
Constant.

Suarez
Vasquez

nam in Ecclesia cenabant, & eos admonet, ut cum omnibus cenent, & ne aliquis fame urgente in Ecclesia suam cenam seorsum cenet, admonet, ut si esuriat, manducet domi, non ante, sed post sumptionem Eucharistiae, ut postea possit cum reliquis in Ecclesia cenare.

DIFFICULTAS XV.

Utrum ieiunium ad sumptionem Eucharistiae praequisitum debeat esse naturale, an sufficiat Ecclesiasticum.

Ieiunium naturale dicitur abstinentia ab omni cibo & potu, adhuc per modum medicinae: Ecclesiasticum verò est abstinentia à cibo per modum cibi, & non est abstinentia à potu, neque à medicamentis, neque à cibo per modum medicinae, sed ad nutritionem.

Gosfredus.
Io. Paris.

Circa difficultatem ergo Gosfredus & Ioannes Parisiensis docuerunt, ad sumptionem Eucharistiae sufficere ieiunium Ecclesiasticum, quia ieiunium ad eam praequisitum praecipitur ab Ecclesia: ergo eodem modo intelligendum est, quo Ecclesia intelligit ieiunium quod pro diebus ieiunij praecipit.

S. Thomas.

S. Thomas verò, & eius interpretes, quaest. 80. art. 8. & Scholastici in 4. distinct. 8. & Summistae v. Eucharistia vel v. Ieiunium docent, & optimè, ieiunium ad sumptionem Eucharistiae praequisitum esse naturale, & non sufficere Ecclesiasticum, quod habetur in Concilio Toletano VII. cap. 2. & indicatur in cap. Ex parte, de Celebratione Missarum: & id exprimitur & declaratur consuetudine Ecclesiae, qua introductum est, aut quae saltem observatur. Ex quo constat ad rationem aduersariorum.

Suarez.
Vasquez.

Et quamvis non desint, qui existiment tantum esse peccatum veniale, Eucharistiam sumere post sumptionem cibi & potus in parua quantitate, ob leuitatem seu paruitatem materiae; Suarez tamen disp. 68. sect. 4. & Vasquez disp. 211. cap. 3. & communiter Doctores existimant esse mortale, etiam si Eucharistia sumatur post sumptionem minimae quantitatatis cibi aut potus, & meritò: quia materia huius prohibitionis non est sumptio cibi aut potus, sed est sumptio Eucharistiae post sumptionem cibi aut potus; sumptio autem Eucharistiae post illam est materia grauis, seu magni momenti.

Obseruandum est Primò, ieiunium hoc naturale ad sumptionem Eucharistiae praequisitum non violari ex eo, quòd aliquid cibi, intra dentes ex die praecedente relictì, traiciatur à casu in stomachum, quia traectio illa à casu facta non censetur moraliter comestio; censetur autem, si fiat scienter & ex intentione, ac proinde per illam violaretur dictum ieiunium, ut contra Tabiennam v. Communicare, & forsan contra Aegidium q. 80. art. 8. & contra Adamum quaest. 8. num. 79. aduertunt communiter Doctores: sicut etiam censetur traectio sacchari noctu immissi in os paulatim deglutendi, si traectio illius post mediam noctem perseveret. Neque violari ex eo, quòd parum aquae salinae admixtum deglutatur, in quo Doctores conueniunt, quamvis non sit conuer-

sum in salinam, quia deglutitio illius non est potatio, quia sumitur per modum salinae, seu quasi vnum cum salina. Et idem est, quando aliquid iuris aut cibi conditi sumitur ad gustandum, & parum illius admixtum salinae, quamvis non conuertitur in salinam, deglutitur, ut plures Doctores aduertunt; quia etiam tunc deglutitio illius non est potatio neque comestio, quia etiam sumitur per modum salinae, & quasi vnum cum ea. Neque violari sumptione pulueris, quem cum aëre, quem respiramus, attrahimus ad stomachum; neque musca sic attracta in stomachum, neque ipsius volando intrantis in os apertum, & à casu traectae in stomachum: quia dicta traectio non est comestio. Neque violari traectioe salinae, neque sanguinis descendens ex capite, aut aliunde, neque alius humoris, quamvis scienter facta; quia neque est comestio, neque potatio, quia ad comestionem & ad potationem requiritur, quòd cibus & potus ori ab extrinseco imponantur.

Obseruandum est Secundò, ieiunium hoc naturale ad sumptionem Eucharistiae tantum praequirit in eo die in quo sumitur Eucharistia: dies autem ad hunc effectum, iuxta Ecclesiae consuetudinem, computatur à media nocte; & ideo quòd ante mediam noctem manducatum aut potatum est, non impedit sumptionem Eucharistiae. quòd verum est, quamvis digestum non sit, siue ex defectu somni, siue aliunde, ut contra Gloss. in can. Nihil 7. quaest. 1. & in cap. Si extiterit, de Accusationibus, aduertunt communiter Doctores.

DIFFICULTAS XVI.

Utrum Eucharistia possit aliquando à non ieiuno sumi.

Conueniunt Doctores, in articulo physico mortis, aut in periculo mortis (quòd etiam dicitur articulus, quamvis solum moralis) siue mortis naturalis, siue violentae, in quo Sacramentum Eucharistiae tamquam viaticum pro migratione ex hac vita debet ex praeepto diuino, sumi posse à non ieiuno, quando nequit commode tempus matutinum ieiunus expectare, vel quia Ecclesia non vult in eo casu obligare prohibitionem non sumendi Eucharistiam post fractionem ieiunij, vel quia in eo articulo, siue physico siue morali, est praeeptum diuinum sumendi Eucharistiam, quòd, utpote diuinum, & materiae maioris considerationis, praefarendum est dicta prohibitioni Ecclesiasticae.

Addimus, quando nequit commode tempus matutinum ieiunus expectare, quia non sufficit, quòd infirmus possit vna vel duabus horis post mediam noctem commode ieiunus expectare, et non possit ab ipso non ieiuno Eucharistia sumi, quia tunc non tenetur diutius differre sumptionem cibi aut potus, quia nequit absque considerabili incommodo ob nimiam infirmitatem, neque tenetur curare ut intempestiua nocte ad se afferatur Eucharistia, quia id regulariter fieri nequit absque considerabili incommodo (imò in ea hora nequit satis honorifice afferri) Ecclesia autem non vult adeò infirmum grauare. Ob quòd non est scrupulosè procedendum in administrando Eucharistiam sic infirmo non ieiuno, ut Ecclesiae consuetudo declarat.

ER

Est tamen difficultas, An in eadem infirmitate possit infirmus non tantum semel, sed iterum atque iterum non ieiunus communicare, quando ieiunus nequit commodè expectare: & procedit, quando in eodem periculo mortis perseverat, & illud non euasit: quia quando non perseverat in eodem periculo mortis, sed illud euasit, nequit non ieiunus iterum communicare.

Circa hanc difficultatem supponimus, quod quando status eiusdem infirmitatis ita variatur, ut infirmus, qui fuit in periculo mortis, ab eo liberatus fuit, & postea iterum incidit in periculum mortis, tunc toties potest ab ipso non ieiuno Eucharistia sumi, quoties sit in nouo periculo, quamuis eadem infirmitas perseveret; quia tunc sunt noni articuli necessitatis (non minus ac quando in diuersis infirmitatibus, in qualibet contingit articulus mortis) imò pro nouis illis periculis mortis esse nouam obligationem sumendi Eucharistiam, indicat Vasquez disp. 11. c. 4. in fine, quod plures negant.

Est ergo punctum difficultatis, An in eadem infirmitate, eodem periculo mortis perseverante, possit infirmus non tantum semel, sed etiam iterum atque iterum non ieiunus communicare, quando nequit commodè ieiunus commodum tempus expectare.

Vasquez vbi supra, Aegidius q. 80. num. 52. & Ochagavia q. 12. docent, infirmum, postquam semel sumptit Eucharistiam ut viaticum (id est pro articulo mortis, siue physico siue morali) siue eam ieiunus siue non ieiunus sumptit, non posse iterum in eadem infirmitate, quamuis periculum mortis perseveret, & quamuis post primam sumptionem mortaliter peccauerit, Eucharistiam non ieiunum sumere, quia infirmus pro periculo mortis excusatur à prohibitione Ecclesiastica sumendi Eucharistiam post fractionem ieiunij, quando aliter nequit commodè, quia occurrit cum præcepto diuino communicandi pro eo periculo, quod præferendum est dictæ prohibitioni Ecclesiasticæ: sed postquam infirmus semel pro periculo mortis communicauit, ita lausfecit præcepto diuino communicandi, ut pro eodem periculo non teneatur ex diuino illo præcepto iterum communicare, quamuis post primam sumptionem Eucharistia mortaliter peccauerit, ut dicemus Disp. x. Diffic. 11. Ergo postquam infirmus semel pro periculo mortis communicauit, nequit iterum pro eodem perseverante non ieiunus communicare, quia post primam sumptionem nullum extat diuinum præceptum iterum communicandi, quo excusari possit à prohibitione Ecclesiastica communicandi post fractionem ieiunij.

Suarez verò disp. 78. sect. 5. Henriquez lib. 8. cap. 50. Toletus lib. 6. cap. 15. Reginaldus lib. 29. num. 120. Tabienna v. Communicare, num. 48. & Armilla num. 18. docent, infirmum in eodem periculo mortis perseverantem, quamuis post primam sumptionem Eucharistia non peccauerit mortaliter, posse iterum atque iterum non ieiunum communicare, quando commodè nequit tempus commodum expectare, & merito: quia à prohibitione Ecclesiastica sumendi Eucharistiam post fractionem ieiunij, excipiuntur ab ipsa Ecclesia infirmi in periculo mortis constituti, quando aliter commodè nequeunt, absque ea limitatione, nempe ut semel tantum fiat: ergo prohibitionem il-

la non tenentur pro periculo mortis, ac proinde poterunt pro eodem periculo non ieiunus sæpe communicare. Quod autem infirmi pro periculo mortis ab Ecclesia excipiantur à dicta prohibitione, quando aliter commodè nequeunt, non leuiter indicatur in Concilio Constantiensis sess. 13. dum dicitur: *Sacrorum Canonum auctoritas, & approbata consuetudo Ecclesia seruant & seruat, ut hoc Sacramentum non possit recipi à non ieiunis, nisi in casu infirmitatis* (subintellige periculose) aut aliis necessitatibus à Iure vel ab Ecclesia concessio vel admissio. vbi exceptio hæc sumendi Eucharistiam post fractionem ieiunij in casu periculose infirmitatis, tribuitur auctoritati canonum, & consuetudini Ecclesiæ, & etiam concessioni vel admissioni factæ à Iure vel ab Ecclesia, & non occurrit cum diuino præcepto. Et quidem satis credibile est, casum hunc pro periculo mortis exceptum fuisse, vel consuetudine ipsa Ecclesiæ, si media hac introducta fuit prohibitio illa; vel ab Apostolis, si lata fuit ab ipsis, utpote communem, & sæpe contingentem.

Ad rationem ergo aduersariorum negamus, ex eo posse infirmum pro periculo mortis non ieiunum communicare, quando aliter commodè non potest, quia prohibitio dicta occurrit cum diuino præcepto communicandi pro eo periculo; sed quia casus iste fuit semper à prohibitione illa exceptus, & absque ea limitatione, ut semel tantum fiat. Quod non leuiter indicatur in Concilio Constantiensis sess. 13. in qua sit mentio dictæ exceptionis, & pro causa ipsius non redditur occurus cum diuino præcepto: sed nullā redditā causā, exceptio illa reducitur ad auctoritatem canonum, & ad Ecclesiæ consuetudinem, & ad concessionem vel admissionem Iuris vel Ecclesiæ.

Doctores tamen nostræ sententiæ ferè omnes, pro repetitione Eucharistia sumendæ ab infirmo periculose ægrotante non ieiuno, requirunt intervallum aliquorum dierum inter vnam & alteram Communionem. Suarez & Reginaldus requirunt intervallum octo dierum, Henriquez intervallum septem dierum, Tabienna intervallum sex dierum, Toletus intervallum aliquorum dierum, illud non determinans, Armilla verò nullum assignat, absque dubio credens, reperi posse quoties potest à sano ieiuno, quod in Concilio Constantiensis vbi supra indicari videtur, dum excipit infirmos absque vlla limitatione, quo videtur indicare, toties posse ab illis non ieiunis sumi, quoties à sanis ieiunis.

DIFFICULTAS XVII.

Utrum Sacerdoti existenti extra periculum mortis, sit licitum aliquando non ieiuno Eucharistiam sumere.

Conueniunt Doctores, in tribus sequentibus casibus Sacerdotem non ieiunum posse Eucharistiam sumere extra periculum mortis. Primus est, quando est necessarium perficere Sacrificium, ut quando Sacerdos incautè pro vino consecrando aqua calici infudit, & postea calicem sumens percipit esse aquam; quia tunc etiam fracto naturali ieiunio, sumptione illius aquæ, debet iterum vinum modicissimæ aquæ mixtum infundere.

E c re &

Suarez.
Henriq.
Toletus.
Reginald.
Tabienna.
Armilla.

Suarez.
Reginald.
Henriq.
Tabienna.

re & consecrare, & consecratum sumere, ut Sacramentum, quod ex consecratione utriusque speciei essentialiter coalescit, perficiatur, quia praeceptum perficiendi sacrificium, praeterquam quod est diuinum, est etiam maioris considerationis, quam prohibitio Ecclesiastica sumendi Eucharistiam fracto naturali ieiunio. Et idem dicendum est, quando vnus Sacerdos post consecrationem non potuit consumere species consecratas, quia tunc alius, quamuis non ieiunus, si alius ieiunus deficiat, debet illas consumere, ut dicitur in Concilio Toletano VII. can. 2. quia praeterquam quod praeceptum consumptionis Sacrificij iuxta plurimum sententiam est diuinum, est etiam maioris considerationis, quam prohibitio communicandi post fractionem ieiunij; quia consumptio Sacrificij, quod est res maximae considerationis, pertinet ad ipsius integritatem accidentalem.

Secundus casus, in quo Doctores conueniunt posse Eucharistiam à Sacerdote non ieiuno sumi, est, quando imminet periculum irreuerentiae inferendae Eucharistiae ipsi, siue ab infidelibus, siue à bestia aliqua Eucharistiam deuoratura, aut periculum incendij, aut alijs indecentiae futurae circa Eucharistiam; quia tunc potest à Sacerdote non ieiuno consumi, imò, deficiente Sacerdote, à laico, quia maioris ponderis est, Eucharistiam liberari ab irreuerentia vel ab indecentia, quam eam à non ieiuno sumi. Et ob eandem rationem laicum, qui inaduertenter accessit ad altare ad communicandum, & postea recordatur se non esse ieiunum, si nequeat ab altari ante Communionem absque graui nota discedere, potest non ieiunus communicare, quia scilicet maioris ponderis est, notam illam non incurrere, quam non ieiunum communicare.

Tertius casus, in quo Doctores conueniunt, est, quando, consumptis speciebus panis & vini, remanet à casu in Calice particula aliqua speciei panis, quia in Missali Romano in Rubricis de Defectibus dispositionis statuitur, ut tunc particula illa digito ad labrum Calicis adducatur, aut vino infuso sumatur in ipso, ubi vtriusque datur optio: at quando Sacerdos eligit vinum infundere, ut in ipso illam sumat, regulariter contingit, quod particula aliqua vini prius deglutatur, quo ieiunium naturale frangitur, quam particula illa speciei panis. Ratio, quae huius communiter redditur, est, quia lex illa ieiunij ante sumptionem Eucharistiae tantum obligat pro actione totali sumendi Eucharistiam, non pro singulis particulis actionis sumendi illam: & quia tunc Sacerdos ante actionem totalem ieiunus erat, ideo nihil refert, si non sit ieiunus, ad partem aliquam sumptionis Eucharistiae, nempe illarum reliquiarum Eucharistiae; quia ad eandem actionem seu sumptionem totalem cum partibus sumptionis praecedentibus moraliter pertinet. Ratio tamen haec nobis non probatur, quoniam secundum eam non esset contra prohibitionem sumendi Eucharistiam, post fractionem ieiunij sumere scienter aliquid cibi ante sumptionem reliquiarum. Ratio ergo huius defumitur ex voluntate Ecclesiae, quae in eo casu vult fractionem ieiunij non impedire, sicut etiam vult non impedire, quando in Feria sexta Parasceues ex praecepto ipsius particula Hostiae consecratae remanentis ex Feria quinta infunditur vino non consecrato, & in ipso sumitur, & tamen regulari-

ter contingit, quod particula aliqua vini prius deglutatur, quam particula illa hostiae consecratae.

Quartus casus, in quo Doctores non conueniunt, est, quando post sumptam ablutionem calicis Sacerdos reperit in altari, aut in patena, aut in calice particulam aliquam Eucharistiae, quia Caietanus in Summa v. *Missae celebratio*, Valquez *causae* disp. 211. n. 51. Aegidius quaest. 80. n. 65 & plures alij docent, posse post sumptam ablutionem sumi. Aegidius

Rosella v. *Eucharistia* 3. num. 13. & alij docent, non posse sumi, quia est contra prohibitionem sumendi Eucharistiam post fractionem ieiunij, sed reponendam esse in sacrario.

Nos tamen existimamus, particulam relictam post sumptam ablutionem non posse sumi, sed reponendam esse in sacrario, quando absque periculo irreuerentiae, & indecentiae, & perditionis particulae relictae, aut alicuius partis illius reponi & seruari potest (ut potest contingere, quando particula est speciei panis, & grandiuscula) quia tunc absque causa aliqua exculante à prohibitione sumendi Eucharistiam post fractionem ieiunij, sumitur à non ieiuno: posse verò, imò & debere sumi, quando reponi & seruari nequit absque periculo aliquo ex dictis (ut contingere potest, quando particula relictæ est Sanguinis, aut quando sit est Corporis est nimis parua, aut quando est madefacta in calice) quia tunc materia dictae prohibitionis non manet apta prohibitioni, quia tunc sumere particulam illam, est maioris reuerentiae erga Eucharistiam, quam non sumere, quia fractum sit ieiunium. Et ob hanc rationem, quando Hostia adhæret palato possunt multiplicari ablutiones, ut deglutatur; & potius istae sunt multiplicandae, quam Hostia tactu digiti, praesertim laici communicantis, sit à palato dimouenda.

Tandem conueniunt Doctores, Sacerdotem non ieiunum, quamuis deficiat Hostia pro infirmo existente in articulo mortis, non posse Missam celebrare, ut in ea consecret Hostiam pro illo, & merito: quia maioris ponderis est, ut non ieiunus abstineat à Communionem, quam quod agroti iustificatio illam administret pro augmento iustitiae, & pro abundantia auxiliorum ad perseverandum, cum auxilia necessaria & sufficientia ad id etiam dentur absque Eucharistia, imò & alia plura non necessaria.

Id verò quod docet Maior in 4. d. 9. q. 3. nempe Sacerdotem non ieiunum posse Hostiam secreto absque ritu Ecclesiastico consecrare pro agroti existente in articulo mortis, falsum est, quia si Sacerdos sit ieiunus, & est contra communem sententiam, quia maioris ponderis est, non consecrare Eucharistiam contra vniuersalem Ecclesiae consuetudinem, quam eam administrare agroti deobligato ad eam suscipiendam defectu copiae ipsius Eucharistiae. Et multo magis falsum est, quod in casu dicto videatur supponere, nempe, Sacerdotem posse panem tantum consecrare, & eum administrare agroti, absque eo quod ipse de eo participet: quia praeterquam quod, ut dicemus Tract. de Sacrificio Missae, Disput. 1. Iure diuino necessarium est, quod utramque speciem consecret, & secundum plurimum sententiam, quod ipse communicet, ut sic Sacrificium perficiatur; & quodlibet ex his duobus, saltem prius, est multo maioris ponderis, quam agroti illi Eucharistiam conferre.

DIFFICULTAS XVIII.

Quotuplex sit modus sumendi Eucharistiam.

Conueniunt Doctores, Eucharistiam posse tribus modis sumi, nempe Sacramentaliter tantum, & spiritualiter tantum, & Sacramentaliter & spiritualiter simul. Diuisionem hanc modi sumendi Eucharistiam in tres dictos modos, approbat Tridentinum sess. 13. c. 8. & addit eam recte traditam fuisse à Patribus.

Ille dicitur Eucharistiam Sacramentaliter tantum sumere, qui re ipsa sumit illam, & non fructum illius; ut peccator qui illam indigne sumit: & ille dicitur Eucharistiam spiritualiter tantum sumere, qui re ipsa non sumit illam, sed tantum fructum spirituale illius media fide viua Eucharistiae, & medio voto seu desiderio suscipiendi illam. Dicitur autem fructus iste à Tridentino & à Doctoribus fructus Eucharistiae, non quia fides viua illius, & votum illam sumendi, conferant fructum aliquem ex opere operato, quia nullum ex opere operato conferunt, in quo Doctores conueniunt, quia ad id nullum est fundamentum; sed quia fructus ille oritur ab ipsa Eucharistia ut ab obiecto, quia Eucharistia fide viua iusti credita, & voto deliberata, confert obiectiue illum fructum ex opere operantis; quia actus fidei Eucharistiae, & votum illius, qui habent pro obiecto Eucharistiam, conferunt meritorie augmentum gratiae, quantum ei augmento non sint annexa auxilia ad finem Eucharistiae. Ille tandem dicitur Sacramentaliter & simul spiritualiter sumere Eucharistiam, qui eam re ipsa sumit, & etiam fructum spirituale illius; ut iustus, qui illam sumit.

Addimus, Eucharistiam posse etiam alio quarto modo sumi, nempe materialiter, ut sumitur, quando manducatur à bestia, quia bestiae non est Sacramentum.

DIFFICULTAS XIX.

Utrum Eucharistia possit infantibus ministrari.

Circa hanc difficultatem tria examinanda sunt. Primum est, an infantes sint capaces sumptionis Sacramentalis Eucharistiae: secundum, an sint capaces fructus spiritualis illius: tertium est, an possit illis licite ministrari.

Circa primum recentiores nonnulli existimant, infantes non esse capaces Sacramentalis sumptionis Eucharistiae, quia qui ignoranter sumunt panem aut vinum consecratum, credentes se panem communem aut vinum commune sumere, non sumunt Eucharistiam Sacramentaliter, sed materialiter: ergo etiam infantes, quamdiu in eo statu sunt, quia in eo ignorant id, quod accipiunt esse Sacramentum.

Vasquez.

Vasquez verò disp. 212. cap. 2. docet, infantes etiam pro eo statu esse capaces Sacramentalis sumptionis Eucharistiae, non minus quam Baptismi, Confirmationis, & Ordinis: & id supponunt communiter Doctores, & merito: quia Eucharistia est infantibus Sacramentum, non minus quam Baptismus, Confirmatio, & Ordo, quia, ut

statim dicemus, ex opere operato confert illis augmentum gratiae, quod non efficeret, si non esset illis Sacramentum.

Ad rationem aduersariorum respondemus, discrimen esse inter ignorantes sui compotes, & inter infantes: quia priores non tantum ignorant id quod manducant, sed etiam habent voluntatem contrariam, sumendi videlicet illud ut quid commune, & non ut Sacramentum, quia credentes se panem communem sumere, volunt ut panem communem sumere, ac proinde ut non Sacramentum: infantes verò quamuis ignorent quod sumunt, & careant voluntate sumendi Eucharistiam ut Sacramentum, non tamen habent voluntatem contrariam, nempe sumendi illam ut non Sacramentum. Bruta autem, & non baptizati non sunt capaces Sacramentalis sumptionis Eucharistiae, sed tantum materialis sumptionis illius; quia quamuis possint Eucharistiam re ipsa sumere, non tamen ut Sacramentum, quia non est illis Sacramentum.

Circa secundum Alexander 4. parte, quaest. 11. memb. 2. art. 3. Paludanus, & Maior in 4. dist. 9. q. 1. Sotus dist. 2. q. 1. art. 9. Petrus Sotus de Institut. Sacerdotum lib. 8. de Eucharistia, & Caietan. q. 80. art. 12. docent, infantes non esse capaces fructus spiritualis, quæ Eucharistia ex opere operato confert: Primum, quia Eucharistia confertur tamquam cibis ad nutritionem spirituales: ergo sicut ad corporalem nutritionem faciendam medio cibo, requiritur cooperatio vitalis viuientis circa cibum, quia cibis digeratur; ita etiam ad nutritionem spirituales faciendam media Eucharistia, aliquis actus vitaliter spiritualis circa illam, ut actus deuotionis circa Eucharistiam, quem infantes habere non possunt; ergo non sunt capaces nutritionis, seu fructus spiritualis Eucharistiae. Secundum, quia fructus spiritualis Eucharistiae est instar nutritionis, ad instaurandum quod amissum est: infantes autem post generationem spirituales medio Baptismo factam, nihil spirituale possunt amittere; ergo non sunt capaces fructus spiritualis Eucharistiae.

Richardus verò artic. 15. Ledesma 1. p. 4. q. 21. Richardus. art. 9. dub. 5. Alanus 2. de Eucharistia. c. 37. Corduba lib. 1. q. 8. Vasquez cap. illo 2. Suarez disp. 62. Ledesma. Alanus. Corduba. Vasquez. Suarez. Aegidius. sect. 4. & Aegidius q. 80. nu. 77. docent, & merito, infantes capaces esse fructus spiritualis, quem Eucharistia confert ex opere operato, & eum recepturos, si Eucharistiam recipiant. Ratio huius desumitur ex consuetudine, quæ antiquitas fuit in Ecclesia in varijs Prouincijs, conferendi Eucharistiam infantibus, ut constat ex Dionysio cap. 7. de Ecclesiastica Hierarchia, & ex Cypriano lib. de Lapsis, & ex Gregorio Magno in suo Missali veteri, quod Romæ extat: & id maxime indicat Tridentinum sess. 21. c. 4. & id fuisse in Hispania consuetum, supponit Conciliū Toletanum II. can. 11. At si Eucharistia non posset infantibus prodelle quoad fructum augmenti gratiae ad quem primario & principaliter instituta est, dicta consuetudo fuisset illicita, quia contra reuerentiam cuiuscunque Sacramenti est, illud administrare quando frustrandum est suo primario & principali fructu. Id autem nequit Ecclesia attribui, praesertim, quia Tridentinum cap. illo 4. affirmat, dictam consuetudinem, si fuit, non esse damnandam.

Et quidem absque sufficienti fundamento negatur, Eucharistiam non conferre infantibus augmentum

E e 2

mentum

mentum gratiæ, cuius aliæ sunt capaces, & media Confirmatione accipiunt, quia fundamenta desumpta ex analogia nutritionis spiritualis ad corporalem, nullius momenti sunt ad id probandum: quia similitudo inter utramque non tenet in omnibus, quia non tenet in eo quod ad spirituales debeamus actuè cooperari, ut diximus Disp. viii. **Difficult. 111.** neque in eo quod spiritualis ordinetur ad instaurandum aliquid quod per peccatum veniale amissum sit, quia per peccatum veniale nihil sanctitatis & gratiæ amittitur, sed in eo tenet quod ordinatur ad augmentum sanctitatis & gratiæ in iusto, sicut corporalis ad augmentum substantiæ in viuente.

Circa tertium, in Ecclesia Latina consuetudine introducta est prohibitio conferendi Eucharistiam infantibus ante usum rationis, adhuc in articulo mortis, & satis conuenienter, quia ex vna parte nullum est præceptum diuinum, quo teneamur infantibus Eucharistiam conferre, quia de eo non constat; & ex altera parte, in collatione Eucharistiæ infantibus multa contra reuerentiam Eucharistiæ possunt accidere, præsertim postquam ex præcepto Ecclesiæ sola species panis laicis confertur, quia hæc ab infantibus pro ætate infantili difficile deglutiretur.

DIFFICULTAS XX.

Utrum Eucharistia possit amentibus ministrari.

Supponimus Primò, amentes etiam à natiuitate & perpetuò, capaces esse Sacramentalis sumptionis Eucharistiæ, & fructus spiritualis augmenti gratiæ, quem ex opere operato confert, non minus quam infantes, quia omnium eadem est ratio.

Supponimus Secundò, amentibus ab infantia, qui numquam ad usum rationis peruenerunt, non posse licitè Eucharistiam conferri adhuc in articulo mortis (sicut neque infantibus) quia id consuetudine prohibitum est.

Difficultas ergo est de amentibus, qui aliquando vti sunt ratione, & postea in amentiam inciderunt, an eis possit licitè Eucharistia conferri.

Alexand.
Gabriel.

Alexander 4. parte, q. 111. memb. 2. art. 3. & Gabriel in 4. dist. 9. quæst. 2. art. 3. dub. 4. partem negatiuam tuentur: quia ut aliquis possit licitè Eucharistiam recipere, debet se ipsum probare an sit in statu gratiæ, & inter hunc cibum spirituales & inter cibum communem diiudicare, quæ amentes nequeunt efficere.

S. Thomas.
Paludanus.
Sorus.
Vasquez.

S. Thomas verò quæst. 80. art. 9. Paludanus in 4. dist. 9. quæst. 4. art. 2. Sorus dist. 12. q. 1. art. 9. Vasquez disp. 212. c. 3. & communiter Theologi partem affirmatiuam meritò tradunt, quæ decernitur aut supponitur in Concilio Carthaginensi IV. can. 74. qui refertur 26. q. 6. can. *Is qui*: & in Concilio Arausico cap. 3. quod refertur d. quæst. 6. **Arausic.** **Tolet.** II. can. *Qui recedunt*: & in Concilio Toletano II. can. 11. Quod autem respondent Alexander & Gabriel, in dictis Canonibus sermonem esse de ijs qui non sunt omnino amentes, friuolum est, quia in Concilio Carthaginensi sermo est de ijs, qui ita in amentiam inciderunt, ut nullo modo confiteri possint.

Ratio huius nostræ doctrinæ est, quia in primis

prædicti amentes sunt capaces Sacramentalis sumptionis Eucharistiæ, & augmenti gratiæ, quod est primarius effectus illius, non minus quam infantes. Deinde, prudenter creditur, illos ante amentiam habuisse voluntatem sumendi Eucharistiam, si non voluntatem specialem, saltem generalem, qua quis Catholicè viuens desiderat ut medijs Ecclesiæ, vel ea sibi conferri quando ipsis indigeat. Et tandem id nullo iure positio prohibetur, imò in dictis Canonibus vel præcipitur, vel saltem commendatur. Ergo illis potest licitè Eucharistia conferri, dummodò non confiter, proximè ante amentiam fuisse in peccato mortali notorio.

Conferenda autem est illis Eucharistia non quotannis, ob reuerentiam Eucharistiæ, sed pro viatico in articulo mortis, siue physico siue morali, ut docent communiter Theologi, ut in articulo tantæ necessitatis non priuentur fructu Eucharistiæ. Et sic fieri solitum est in Ecclesia. Ad id autem non requiritur, quod ipsi se ipsos probent an sint in statu gratiæ, quando ipsi non possunt, quia tunc sufficit, quod id à ministro prudenter præsumatur: neque requiritur, quod diiudicent inter dictos cibos, quando ipsi confertur Eucharistia, sicut neque diiudicat cordatus, qui naturaliter distractus Eucharistiam suscipit.

Addimus, Eucharistiam posse etiam conferri, & conferendam esse semel, seu non omnino amentibus, quia nullo iure sunt prohibiti: ob reuerentiam tamen Eucharistiæ non esse illis conferendam, nisi in articulo mortis physico aut morali, & tempore Pascharis, quando adest præceptum suscipiendi Eucharistiam.

DIFFICULTAS XXI.

Utrum Eucharistia possit energumenis ministrari.

Conueniunt Theologi, energumenis, seu demoniacis, qui non fuerunt ob peccatum aliquod mortale à dæmone obsessi, non esse negandam Eucharistiam, quia nulla lege est illis prohibita, etiam si tempore Dionysij & Concilij Elbertini omnibus aut aliquibus energumenis, ex causa aliqua rationabili negaretur Cômuni per vitam, & etiam interesse consecrationi, ut deducitur ex ipso Dionysio de Ecclesiastica Hierarchia, cap. 3. & ex Concilio Elbertino cap. 29. Addidimus per vitam, quia in extremo vitæ illis conferebatur, ut idem Concilium decreuerat cap. 37.

Est tamen difficultas, An energumensis ob peccatum aliquod mortale obsessus, possit Eucharistia licitè conferri.

Alexander p. 4. q. 111. memb. 2. art. 3. S. Thomas *Alm.* in 4. dist. 9. q. vnica, artic. 5. quæstiunc. 3. Armilla *S. Thom.* v. *Communio*, n. 25. & Siluester v. *Eucharistia*, 3. *Siluest.* p. 5. partem negatiuam tuentur. S. Thomas verò *S. Thom.* 3. p. q. 80. art. 9. Vasquez disp. 212. c. 4. Sorus in 4. *Vasquez.* dist. 12. quæst. 1. artic. 9. & Bonacina quæst. 6. *Sorus.* puncto 1. partem affirmatiuam tradunt, & meritò, quia nulla lege prohibitum est illis Eucharistiam conferri.

DIFFI-

DIFFICULTAS XXII.

Utrum conueniens sit quotidie Eucharistiam sumere.

Supponimus Primò, non solum non esse conueniens, sed etiam Iure Ecclesiastico prohibitum Sacerdotibus, in eodem die plus quam semel celebrare, ut constat ex can. *Sufficit*, de Consecratione, qui est Alexandrini II. & ex ca. *Consuluit* 3. de Celebratione Missarum. Et eandem prohibitionem vñ Ecclesiæ extensam esse ad laicos, ne in eodem die plus quam semel communicent. Permittitur tamē Sacerdotibus in dicto cap. *Consuluit*, ut in die Natalis Domini tres Missas celebrent: laicis verò nunquam permittitur plus quam semel in die communicare, nisi quando necessarium sit iterum Eucharistiam sumere ad impediendam iniuriam aut irreuerentiam Eucharistie inferendam, ne in manus infidelium veniat, vel ne incendatur, & ne quis decedat sine Viatico, qui post Communionem in sanitate aut extra periculum factam incidit in eodem die in periculum mortis, de quo dicemus Disput. x. Diffic. 11.

Supponimus Secundò, nullo Iure Ecclesiastico vniuersali, nec scripto, nec consuetudine introducto, prohibitum esse quotidie semel communicare (quamuis in aliquibus diocesis id prohibitum inueniatur) & multò minùs prohibitum esse Iure diuino; aliàs in primitiua Ecclesia non fuisset in consuetudine quotidie communicare, ut verè fuit, imò & Iure Ecclesiastico præceptum, ut dicemus Disput. x. Diffic. 111. Et sanè id non est prohibitum Iure diuino positiuo, quia non inuenitur, nec scriptum, nec traditione, nec alio modo traditum: nec prohibitum est Iure diuino naturali, quia nulla irreuerentia positiua irrogatur Eucharistie in eo quòd quotidie sumatur.

His præsuppositis, difficultas est, An sit decens & conueniens, omnes cuiuscumq; status quotidie communicare, si sint in statu gratiæ, & confessionem post peccatum mortale commissum præmittant.

Recentiores nonnulli docent, id esse conueniens, laudabile, & consulendum. Quod Primò satis significat Paulus 1. ad Corinth. 11. dum consulit, ut homo seipsum probet, & probatus Eucharistiam sumat: ergo qui seipsum probat quotidie, melius & conuenientius facit, si quotidie comunicet, quia facit secundum consilium Pauli. Secundò idem significare videtur Christus verbis illis apud Mattheum cap. 6. *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*, quia illis hortatur nos, ut quotidie petamus, & sumamus Eucharistiam, quia nomine panis in eis verbis intelligitur Eucharistia à Hieronymo in cap. 6. Matthæi, & ab Augustino Serm. 28. de Verbis Domini, & de Dono perseverantiæ cap. 24. & à Cypriano Tract. de Oratione Dominica, & ab Ambrosio lib. 5. de Sacram. cap. 4. qui sic ait: *Si quotidianus est panis, cur post annum illum sumis? Quotidie accipe, ut quotidie tibi prosit*. Tertiò id maxime indicat Ambrosius & Augustinus vbi supra, dum docent, qui non meretur quotidie accipere nempe Eucharistiam, non meretur post annum accipere; ergo secundum ipsos quotidie non minùs conuenienter sumitur Eucharistia, quam post annum. Quartò id expressè videtur Tridentinum sess. 22. c. 6. dum oporat, ut fideles in fun-

gulis Missis adstantes communicent. Cui accedit declaratio Cardinalium Volum. 4. Decisionum Rotæ, in Declaratione sess. 22. Tridentini c. 6. vbi ait: *Obstat Tridentinum Episcopo volenti prescribere certa tempora, ut est dies Dominicus, Feria quarta, & Feria sexta, in quibus tantum liceat viris & mulieribus coniugatis sacratissimam Eucharistiam sumere*. Quintò id maxime indicatur in can. *Si non sit*, de Consecratione, dist. 2. dum dicitur: *Si non sunt tanta peccata, ut excommunicetur quis, non se debet à medicina Corporis & Sanguinis Domini separare*. quibus satis significat, conueniens esse quotidie communicare, quia non est conueniens à medicina abstinere.

Eratione probatur Primò: nam in Ecclesia primitiua fideles quotidie communicabant, ut deducitur ex Actorum 2. & absque dubio conuenienter & laudabiliter fiebat; ergo etiam modò fiet. Secundò, quia sola temporis dilatione nullus melius disponitur ad sumptionem Eucharistie; ergo qui post vnum mensem sumit Eucharistiam, non tumit illam melius dispositus, quam qui illam sumit die immediatè sequente; ergo si post vnum mensem illam conuenienter & laudabiliter sumit, etiam sumet conuenienter & laudabiliter die immediatè sequente.

S. Thomas verò & Egidius q. 80. art. 10. Valquez disp. 214. num. 26. Suarez disp. 69. lect. 4. & communiter Doctores docent, & merito, non esse conueniens nec laudabile, regulariter omnes cuiuscumque status quotidie communicare, quamuis in statu gratiæ inueniantur, & post mortale commissum Sacramentaliter confessi. Quod significat Auctor de Ecclesiasticis dogmatibus apud Augustinum c. 53. dum ait, *Quotidie communicare, nec laudo nec reprehendo*. Quod etiam videtur tradere Augustinus. Epist. 118. Et id non leuiter confirmatur ex eo quòd in aliquibus diocesis est prohibitum, & etiam ex vñ Ecclesiæ, in qua pronunciamur etiam ex consilio piorum & etiam doctissimorum virorum rarissime, & à paucissimis, Eucharistia quotidie sumitur, & non nisi ab hominibus probatissimæ virtutis.

Ratio huius nostre & communis doctrinæ desumitur ex maxima reuerentia tanto Sacramento debita: quia tanta sumptionis illius frequentia ab eo, qui absque magna deuotione & preparatione (qualis regulariter non reperitur in omnibus cuiuscumque status) illud sumit, non congruit maxime reuerentiæ tanto Sacramento exhibendæ; quia tantum Sacramentum ob tantam sumptionis frequentiam absq; magna præparatione quodammodo vilescit. Quotidiana igitur Eucharistie sumptio, quamuis non sit illicita & reprehensibilis, tamen in omnibus non magnæ virtutis non est conueniens & congrua Eucharistie, nec eam decens, quamuis sumenti sit maxime utilis ad augmentum gratiæ, quod quotidie cõfert quotidie illa sumenti.

Ad primum ergo fundamentum aduersariorum, desumptum ex Paulo 1. ad Corinth. 11. respondemus, Paulum ibi non exhortari ad frequentiam Eucharistie, nec eam consulere, imò nec ad sumptionem illius, sed tantum docere & exprimere necessitatem probationis, quam quisque exhibere debet, ut possit Eucharistiam sumere.

Et Christus Matth. 6. nomine panis aut non intelligit Eucharistiam, sed auxilium gratiæ Dei, quod quotidie egemus, ut non moriamur spiritualiter:

Et 3 aut

Hieronym.
August.

Cyprianus.
Ambros.

Trident.

aut si nomine *panis* intelligitur Eucharistia, vt Patribus relatis placet, ideo Christus & isti Patres exhortantur nos vt quotidie petamus & sumamus Eucharistiam, quia per se, & quantum est ex parte Eucharistiae, vtilissimum nobis est, & ipsi Eucharistiae honorificum & conueniens; seruatis tamen, quae ad tantam frequentiam expediunt, nempe pura & sanctissima vita: & quia haec tam pura & sancta vita pro nunc communiter & regulariter non reperitur in omnibus, ideo regulariter non expedit in omnibus quotidiana frequentia. Eteodem modo respondemus ad Tridentinum & ad Patres, qui ad frequentiam Eucharistiae exhortantur, quod scilicet loquuntur per se, quantum est ex parte Sacramenti. Vnde Christus, Tridentinum & Patres ad frequentiam Eucharistiae exhortantes, implicite exhortantur nos ad eam puritatem vitae absque qua decentius est non sic frequentare. Imò ad id expresse exhortatur Ambrosius, dum post verba supra relata immediate subdit: *Sic vive, vt quotidie merearis accipere*. At dum ipse & Augustinus dicunt, *Qui non meretur quotidie accipere, non mereatur post annum*: nomine meriti intelligunt dispositionem requisitam & sufficientem ad dignam sumptionem, non ad laudabilem & decentem: & merito sic sumpto, verum est, quod qui non habet dispositionem requisitam, & sufficientem vt dignè sumat Eucharistiam quotidie, non habet sufficientem vt dignè post annum sumat illam. Et quod ad declarationem Cardinalium attinet, praeterquam quod non est certum esse factam ab illis, quia desumpta fuit ex quodam manu scripto cuiusdam Iuriconsulti, vt dicitur in titulo illius libri; respondemus, in ea non faueri quotidianae frequentiae Eucharistiae respectu eiusdem personae de qua loquimur, quia in ea tantum significatur esse contra desiderium Tridentini, ita praescribere dictos tres dies ad Communionem, vt in alijs nulli liceat, nec ei qui multo tempore antea non communicauerat: imò etiam erit contra desiderium Tridentini, generaliter prohibere quotidianam Communionem, si non addatur, nisi ex licentia Praelati, aut Confessarii.

Et in can. *Si non sunt*, nihil significatur de frequentia sumptionis Eucharistiae, sed tantum de sumptione ipsa secundum se, & secundum substantiam: & dicitur ab Eucharistia neminem debere abstinere, qui non sit in culpa, ob quam possit excommunicari, nempe in culpa mortali.

Ad primam verò rationem respondeo, concedendo, conueniens & laudabile fuisse in primitiua Ecclesia, fideles quotidie communicare, quia regulariter erant magno deuotionis & charitatis feruore affecti, & nunc non; & ideo nunc regulariter non esse conueniens.

Et ad secundam respondemus, concedendo, neminem sola temporis dilatione melius disponi, & consequenter, qui post vnum mensem sumit Eucharistiam, non ex eo sumere illam melius dispositum; nihilominus eum post vnum mensem illam sumere conuenienter & laudabiliter, & non quotidie, quia tam frequenter illam sumere, absq; extraordinaria praeparatione, cedit quodammodo in minorem reuerentiam Eucharistiae, non verò quando non adeò frequenter.

DIFFICULTAS XXIII.

Vtrum Christus sumpserit suum Corpus & suum Sanguinem sub speciebus Sacramentalibus.

Non defuerunt, vt refert S. Thomas quæst. 81. artic. 1. qui existimauerint, Christum non sumpsisse suum Corpus & Sanguinem: quod etiam docuit Lutherus lib. de Abroganda Missa priuata, vt refert Sotus in 4. dist. 12. quæst. 1. artic. 1.

Nihilominus Scholastici omnes conueniunt, Christum suum Corpus & Sanguinem sub speciebus Sacramentalibus sumpsisse, quod tradunt Dionysius Areopagita de Cœlesti Hierar. cap. 4. Hieronymus Epist. 150. ad Hedibiam, dum ait: *Ipsæ conuiuia & conuiuium, ipse comedens & qui comeditur*: & refertur in can. *Nec Moyses de Consecratione dist. 2.* & Chrysostomus Homilia 83. dum ait: *Vt non turbarentur discipuli, prius Sanguinem suum bibit.* & Helychius in cap. 8. Leuitici, dum ait: *Christus in cena prius Sanguinem accepit, deinde dedit discipulis.* Et id deducitur ex illo Matth. 26. *Non bibam amodo de genimine vini.* quo Christus supponit se calicem illum sumpsisse. ibi autem sermo est de calice consecrato, vt expendit Vasquez disp. 196. cap. 4. & 5.

Fuit autem maximè conueniens, Christum suum Corpus & Sanguinem sub speciebus Sacramentalibus sumere, vt exemplo præter, obseruando quæ obseruare præcepit.

Dissentiunt tamen Scholastici, an dicta sumptio, facta à Christo, fuerit Sacramentalis, an spiritualis: quia alij affirmant fuisse Sacramentalem, quia fuit sumptio Sacramenti; & non fuisse spirituales, quia caruit fructu Sacramenti: alij e contra fuisse spirituales, quia magna deuotione fuit facta; & non fuisse Sacramentalem, quia non fuit Christo mysteriosa.

S. Thomas verò, Vasquez q. 81. art. 1. & Sotus ubi supra, & Suarez disp. 75. sect. 2. docent, fuisse Sacramentalem & spirituales, quod nos existimamus verum, quamuis non omnino absolue, sed cum addito. Et in primis fuit Sacramentalis, quia verè fuit sumptio Sacramenti; tamen quia Eucharistia non fuit Christo Sacramentum, quia non fuit illi signum practicum gratiae Sacramentalis, ideo tantum fuit Christo quodammodo Sacramentalis, nempe materialiter, & non formaliter. Deinde fuit spiritualis, quia fuit spiritualiter fructuosa, quia verè fuit spiritualiter meritoria apud Deum; tamen quia non fuit illi fructuosa ex opere operato, quoad fructum quem alij dignè summentibus confert ex opere operato, ideo tantum fuit Christo quodammodo spiritualis, & non absolue & omnino.

DIFFICULTAS XXIV.

Vtrum Christus dederit suum Corpus Iude.

Triarius in Explanatione defensoria ca. 13. Terminus 16. lib. 5. Constitutionum Apostolicarum, existimat, Christum non dedisse Corpus & Sanguinem

Sanguinem suum Iudæ: quod videntur tradere
 Clement. Clemens lib. 5. Constitutionum Apostolicarum
 dum ait: *Cum autem antitypa mysteria pretiosi*
Corporis & Sanguinis sui nobis tradidisset absente
Iuda, exijt in montem Oliueti. Et Innocentius
 Innocent. lib. 4. de Mysterijs Missæ cap. 13. & Hilarius
 Hilarius. cap. 30. in Mathæum, dum eodem modo loquitur
 ac Clemens, Et tradidisse videtur Dionysius
 Clement. Dionysius. Areopagita de Cælesti Hierarchia cap. 3. & de-
 duci videtur ex Ioannis 13. dum refertur, Chri-
 stum buccellam intinctam dedisse Iudæ, ipsum
 verò ea accepta continuò exiisse; buccella autem
 Concilium illa non fuit Eucharistia, vt docent Concilium
 Braccaren. Braccaren. III. & Iulius I. in Epistola ad Epi-
 scopos per Ægyptum, & refertur in can. *Cum*
omne, de Consecratione, distinct. 2. & Petrus
 Damianus Epist. 64. & Augustinus Tract. 62. in
 Ioannem: & buccella illa data fuit Iudæ ante Eu-
 charistia institutionem, quia credibile est, Chri-
 stum ad finem cænæ Eucharistiam instituisse; ac
 proinde Iudas ante institutionem Eucharistia
 exijt, & illam non recepit. & indicari videtur
 Matthæi 26. illis verbis: *Non bibam amodo de*
hoc genere vitis vsque in diem illum, cum illud
bibam vobiscum nouum in regno Patris mei. Chri-
 stus autem illud non bibit cum Iuda in regno
 Patris sui, ergo nec in cænâ. Et ratione videtur
 probari, quia manifesto peccatori non potest Eu-
 charistia conferri: Iudas autem ante institutio-
 nem Eucharistia erat manifestus peccator, quia
 Christus Matthæi 26. postquam dixit se esse tra-
 dendum ab vno ex discumbentibus, ipsi Iudæ
 interroganti, *Numquid ego sum Rabbi?* annuens
 coram omnibus respondit, *Tu dixisti*: ergo ip-
 si non potuit, ac proinde non fuit Eucharis-
 tia data.

S. Thomas. S. Thomas verò quæst. 81. artic. 2. Scholastici
 Suarez. in 4. distinct. 11. Suarez disputat. 41. Valentia
 Valenz. puncto 2. Valquez disp. 217. & sacra Scriptura
 Valquez. Interpretes communiter docent, Christum suum
 Corpus & Sanguinem dedisse Iudæ. Quod Pa-
 tres communiter tradunt, præsertim Dionysius
 Dionysius. Areopagita cap. illo 3. quia in eo significat, Chri-
 stum priuasse & exheredasse Iudam fructu Cor-
 poris & Sanguinis sui, quia indignè sumpsit, vt
 Valquez expendit.

Et ratione probatur, quia ex vna parte negari
 non potest, Iudam cum Christo & cum Apo-
 stolis nocte illa vltima cænasse, & in ea Eucharis-
 tiam fuisse institutam, quia ex Euangelio con-
 stat; & ex altera parte nullo firmo fundamento
 constat, Christum Iudæ Eucharistiam negasse;
 ergo. Et accedit, quod si Christus Iudæ negasset
 Eucharistiam, prædicta negationis, vt pote rei no-
 tabilis, absque dubio fieret mentio in Euangelio.

Ad testimonium ergo Clementis respondet
 Suarez, aut Clementem id dixisse ex propria opi-
 nione, & non ex Apostolica traditione; aut lo-
 cum Clementis corruptum esse. Accedit, quod
 non desunt viri eruditi, qui existimant, non esse
 certum dictos libros esse Clementis, saltem quo-
 ad aliquas partes. Et nos addimus, verba illa
 Clementis ita explicari posse, vt particula *absen-*
te Iuda, non referatur ad tempus sumptionis Eu-
 charistia, sed ad tempus quo Christus exijt in
 montem Oliueti: & hoc posteriori modo potest
 exponi Innocentius, præsertim quod ibi loquitur
 vt priuatus Doctor. Ad testimonium autem Dio-

nylij, si attentè legatur, constat nobis fauere, non
 Turriano.

Ad testimonium Ioannis cap. 13. admittimus,
 vt prædicti Patres significant, buccellam illam
 non fuisse Eucharistiam, quia credi non potest
 Christum Eucharistiam inuixisse: sed an buc-
 cella data fuerit Iudæ ante vel post institutionem
 Eucharistia, sub controuersia est apud Patres,
 quia Augustinus, Petrus Damianus, & Beda
 existimant datam fuisse Iudæ post institutionem
 Eucharistia. Iuxta hanc autem opinionem non
 habet vim dictum testimonium contra nostram
 doctrinam. Iulius verò I. Serm. 3. de Passione,
 Baronius Tomo III. Annalium sub anno 34. § 63.
 existimant, datam fuisse Iudæ ante institutionem
 Eucharistia: quod non est parum verisimile, quia
 Christus saltem postquam ipse cœnauit, instituit
 Eucharistiam. Credi autem non potest, Chri-
 stum, postquam cœnauit, sumpsisse buccellam
 illam, & intinxisse, sed quando ipse adhuc cœna-
 bat. Et accedit, quod à Matthæo cap. 26. prius
 refertur porrectio buccellæ, quam institutio Eu-
 charistia; ac proinde Lucas, qui id videtur referre
 post distributionem Eucharistia, id fecit per anti-
 cipationis figuram. Hac tamen sententia admissa,
 negandum est, Iudam post buccellam statim, abs-
 que intervallo aliquo sufficiente ad expectandam
 sumptionem Eucharistia, exiisse; quod quia
 breue fuit, potuit aptè particulam illam *continuo* si-
 gnificare.

Ad illud verò Matthæi 26. *Vsque in diem il-*
lum, cum illud bibam vobiscum nouum in regno
Patris mei, respondemus, ad veritatē horum ver-
 borum non fuisse necessarium, vt cum omnibus,
 cum quibus illud bibit in cænâ, nullo excepto, il-
 lud biberet nouum in regno Patris; quia particula
 illa *vobiscum* non est distributiva, nec ibi est affe-
 cta signo distributiuo.

Et ad rationem concedimus, peccatori manife-
 sto non posse administrari Eucharistiam (quam-
 uis id licuisset Christo, vt pote auctori Sacramen-
 torum & gratia, vt aduertit Valquez num. 31.)
 negamus tamen, Iudam ante institutionem Eu-
 charistia fuisse manifestè detectum: quia neque
 fuit detectus signo illo, *Qui intingit nunc man-*
um in paropside, hic me tradet, quia post hæc ver-
 ba speciatim Iudas interrogauit de se ipso, an ipse
 esset, quod non interrogasset, si sufficienter signo
 illo fuisset detectus: idè autem signo illo non
 fuit detectus, quia signum illud erat etiam alijs
 Apostolis commune, quia etiam alij in eadem pa-
 ropside cum Christo intingebant. Neque dete-
 ctus fuit verbis illis, *Tu dixisti*, vel quia, vt ait
 Iansenius cap. 132. id adeò submissa voce dixit, vt Iansenius
 solus Iudas intelligere posset, & forsan etiam ali-
 quis alius; vel quia id ita dixit, vt alij id non ad-
 uerterent, vt ait Augustinus lib. 3. de Consensu
 Evangelistarum cap. 3. vel quia dictis verbis, & si-
 gno buccellæ, si aliquid expressit, solum expres-
 sit traditionem postea intendendam, & facien-
 dam à Iudæ, non propositum aliquod præsens,
 quod haberet: sicut etiam quando Christus dixit
 Petro, *ter me negabis*, non manifestauit prauum
 aliquem animum Petri negandi Christum, quem
 tunc haberet, sed tantum manifestauit id quod
 postea oblata occasione facturus erat. Quod ve-
 rò Christus antea, quando lauabat pedes, dixisset,
& vos mundi estis, sed non omnes, non vrget,

ut dicamus, postea, quando expressit traditionem faciendam a Iuda, discipulos intellexisse iam in corde Iudae esse prauum animum tradendi Christum, & ratione huius Christum antea dixisse, sed non omnes: quia quamuis id sufficeret ad ge-

nerandam aliquam suspicionem, non tamen ad generandum titulum nec prudens iudicium, quia verba illa pro tunc poterant proferri pro alio, praeterim quod non manifestauit Iudam traditurum esse Christum.

DISPUTATIO X.

De praecepto sumendi Eucharistiam.

DIFFICULTAS I.

Utrum sit praeceptum sumendi Eucharistiam.

ERTUM est, esse praeceptum Ecclesiasticum sumendi Eucharistiam, ut constat ex cap. *Omnis viri-que sexus* 12. de Pœnitentijs & remissionibus.

Est tamen difficultas, An etiam sit praeceptum diuinum.

Alexand.
Bonauent.

Alexander 4. p. quæst. 11. memb. 2. art. 4. Bonauentura in 4. dist. 12. parte 2. distinctionis, art. 1. quæst. 1. S. Thomas dist. 6. quæst. vlt. artic. 1. quæstione 2. Gabriel in Canonem Missæ, lectione 87. littera X. Ferrariensis 4. contra Gentes c. 61. Siluester v. *Eucharistia* 3. docent, non esse praeceptum diuinum sumendi Eucharistiam, quia illud ex nullo fundamento constat: quia si ex aliquo, maxime ex illo Ioann. 6. *Nisi manducaueritis*, &c. ex eo autem non efficaciter deducitur, quia illud intelligi potest de sola manducatione spiritali per fidem.

S. Thomas.
Agidius.
Suarez.
Vasquez.
Valentia.

S. Thomas verò par. 3. quæst. 80. art. 11. & ibidem Agidius, Suarez disp. 69. Vasquez disp. 213. Valentia disp. 6. quæst. 8. puncto 4. & plures alij Doctores docent, & merito, esse praeceptum diuinum sumendi Eucharistiam. Quod etiam docuit Innocentius III. lib. 4. de Mysterijs Missæ cap. 24. Esse autem praeceptum diuinum sumendi Eucharistiam, deducitur Primò ex illo Ioann. 6. *Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius Sanguinem, non habebitis vitam in vobis*, quia hac forma & hoc tenore verborum necessitas aliqua Eucharistiæ significatur; sed non necessitas medijs, quia non est hoc modo necessaria, ut diximus Disput. 1. Difficul. v1. ergo necessitas dictis verbis significata, est præcepti à Christo his verbis lati. In eis autem verbis sermonem esse de manducatione carnis Christi sub speciebus, & non de spiritali, diximus Disput. 19. Difficult. 1. ex Tridentino sess. 13. c. 2. & sess. 21. cap. 1. & etiam ex Patribus.

Trident.

Secundò idem deducitur ex illis verbis Lucæ 22. & 1. ad Corinth. 11. *Hoc facite in meam commemorationem*, in quibus verbis Iustinus Martyr in Apologia 2. pro Christianis ad Antonium Pium agnoscit præceptum sumendi Eucharistiam à Christo latum: & etiam Tridentinum sess. 13. c. 2. vbi postquam dixit, Christum discessurum ex hoc mundo ad Patrem hoc Sacramentum instituisse, subdit: *Et illius sumptione colere nos sui memoriam præcepit, suamque annuntiare mortem*. Tridentinum ergo sentit, in dictis verbis Lucæ contineri præceptum Christi sumendi Eucharistiam.

Vnde expositio eorum, qui dicunt, in illis tantum contineri præceptum consecrandi, & non sumendi Eucharistiam; & expositio aliorum, qui dicunt in dictis verbis contineri præceptum non sumendi Eucharistiam, reijciuntur ex dictis verbis Tridentini: quia quod Christus secundum Tridentinum præcepit, fuit, ut sumptione ipsa recolimus memoriã passionis suæ. Præcepit ergo Christus sumptionem Eucharistiæ, & non tantum consecrationem; & sic præcepit sumptionem, ut non præceperit intentionem illam recolendi passionem Christi superadditam intentioni sumendi Eucharistiam: quia quod præcepit, fuit, ut id sumptione ipsa efficeremus. quia qui Eucharistiam sumunt absque alia superaddita intentione, passionem Christi commemorant sumptione ipsa non formaliter & proximè, sed præsuppositiue & remotè, quia scilicet sumptio supponit consecrationem, per quam mors Christi representatur, videmus Tractatu de Sacrificio Missæ, Disput. 1. Difficultate v111. & 1x.

DIFFICULTAS II.

Utrum praeceptum sumendi Eucharistiam obliget pro articulo mortis.

Nomine articuli mortis etiam comprehenditur periculum mortis, quod moraliter est articulus mortis, & ipsi moraliter aequales quoad Communionem & confessionem.

Supponimus ergo, præceptum sumendi Eucharistiam semper obligare quasi in actu primo, seu habere vim obligandi pro suo tempore, & non semper obligare quasi in actu secundo, seu non obligare pro semper.

Est ergo difficultas, An obliget pro articulo mortis, seu, quod idem est, an in articulo mortis obliget quasi in actu secundo.

Cæteranus in Summa v. *Communio Sacramentalis*, & Ledesma 1. par. 4. quæst. 21. art. 2. dub. 11. docent, nullum esse præceptum sumendi Eucharistiam specialiter pro articulo mortis obligans (ac proinde eum, qui tempore Paschatis communicauit, amplius non teneri in articulo mortis communicare) quia Christus non præcepit frequentiam Communionis, sed Communionem: qui autem in Paschate communicauit, verè dicitur communicasse. Addunt tamen, eum, qui in articulo mortis non sumit Eucharistiam, venialiter peccare, & non mortaliter, secluso contemptu, si tempore Paschatis communicauit. in quo etiam compariunt Siluester v. *Eucharistia* 3. Armilla v. *Communionis* 1.